

PODGORICA, 2012.

**ŽENE I MUŠKARCI
U CRNOJ GORI
WOMEN AND MEN
IN MONTENEGRO**

PODGORICA, 2012.

Izdavač | Publisher:

ZAVOD ZA STATISTIKU Crne Gore | STATISTICAL OFFICE OF MONTENEGRO

Podgorica, IV Proleterske br. 2

Telefon: +382-20-230811

Telefaks: +382-20-230814

E-mail: contact@monstat.org

Web Site: www.monstat.org

Za izdavača | For the publisher:

Gordana Radojević, *direktorica* | Director

Redakcioni odbor | Editorial Board:

Ilija Mugoša

Stručni saradnici/e | Competent counterparts:

Zavod za statistiku | Statistical Office:

Dragan Dubak, Sonja Jovanović, Snežana Remiković, Maja Glendža, Ivana Tanjević, Marijana Popović Rončević, Dragan Peković, Milica Pavlović, Gojko Dragaš

Zavod za zapošljavanje | Employment Office:

Gordana Vukčević

Prevod | Translation:

Ilija Mugoša

Irena Bošković

Dizajn i ilustracije | Design and illustrations:

Slađana Bajić-Bogdanović

Štampa | Press:

DPC, Podgorica

Tiraž | Circulation:

500

Objavlјivanje ove knjige je omogućio Razvojni fond za žene pri Ujedinjenim nacijama (UNWOMEN)

This publication has been issued with the financial support from the UNWOMEN

CRNA GORA
ZAVOD ZA STATISTIKU
MONTENEGRO
STATISTICAL OFFICE

ŽENE I MUŠKARCI
U CRNOJ GORI

WOMEN AND MEN
IN MONTENEGRO

Podgorica, 2012.
ČETVRTO IZDANJE | FOURTH EDITION

SADRŽAJ | CONTENT

UVOD INTRODUCTION	6 7
STANOVNIŠTVO POPULATION	8 9
ZDRAVLJE HEALTH	30 31
OBRAZOVANJE EDUCATION	38 39
SOCIJALNA ZAŠTITA SOCIAL WELFARE	66 67
PRAVOSUĐE JUSTICE.....	74 75
ZAPOSLENOST I ZARADE EMPLOYMENT AND WAGES.....	84 85
POLITIKA I ODLUČIVANJE POLITICS AND DECISION MAKING	104 105
NASILJE U PORODICI DOMESTIC VIOLENCE.....	118 119

U V O D

Zavod za statistiku Crne Gore i drugi zvanični proizvođači statistike teže da putem svojih redovnih istraživanja, kada god je to moguće, prikupe i statistički obrade podatke po polu. Cilj izrade ove publikacije je da se na jednom mjestu prikaže najveći broj obilježja razvrstanih po polu. Bogatstvu i raznolikosti podataka doprinijeli su i podaci iz evidencija koje vode nadležni organi.

Ovom publikacijom ilustruju se važne razlike između žena i muškaraca, kako u ekonomskom tako i u drugim sferama života. Tako se, na primjer, posljednjih godina, više školuju žene, a evidentno je i da su žene manje osuđivane za krivična djela. Na drugoj strani, veća zaposlenost je zabilježena kod muškaraca. Takođe, nepismenih muškaraca je manje nego žena.

Naravno, svjesni smo da ovo nije dovoljan prostor za prikaz svih indikatora koji odslikavaju rodno podijeljeno stanje u Crnoj Gori. Upravo iz tog razloga Zavod za statistiku je započeo sa izradom tematskih rodnih publikacija i saopštenja, u kojima se prikazuju podaci vezani za određenu oblast života žena i muškaraca.

Kako u fazi priprema za izradu ove publikacije, organizovanjem radionica, tako i u samom procesu izrade, a posebno, dizajna i štampe, podršku nam je pružilo Odjeljenje za rodnu ravnopravost u Ministarstvu pravde i ljudskih prava.

INTRODUCTION

Statistical Office of Montenegro and other producers of official statistics tend to, through their regular activities, wherever possible, collect and process statistical data disaggregated by sex. The aim of this publication is to present, in one place, most of the characteristics disaggregated by sex. Data from the records kept by the authorities contributed to the richness and diversity of data.

This publication illustrates the important differences between women and men, both in economic and in other spheres of life. Thus, for example, in recent years, more women are educated, and it is also evident that women are less convicted for criminal offenses. On the other hand, employment was higher when it comes to men. Also, there are less illiterate men than women.

Of course, we are aware that this is not enough space to display all the indicators that reflect gender equality status in Montenegro. For this reason, the Statistics Office began making thematic gender publications and press releases, in presenting data related to a particular area of life of women and men.

Both in the preparation for this publication, organizing workshops, and in the process of development, and in particular, design and printing, support have been provided by the Department for Gender Equality in the Ministry of Justice and Human Rights.

Stanovništvo predstavljaju lica sa uobičajenim mjestom boravka u Crnoj Gori. Uobičajeno mjesto boravka predstavlja mjesto gdje lice uobičajeno provodi dan, bez obzira na privremenu odsutnost iz razloga rekreacije, odmora, posjete prijatelja ili rođaka, poslovne odsutnosti, kao i odsutnosti usljed medicinskog tretmana ili religijskog hodočašća, kao i mjesto u kome lice boravi neprekidno, najmanje godinu ili je stiglo u to mjesto kasnije, ali ima namjeru da ostane tu najmanje jednu godinu.

Stanovništvo prema polu i starosti predstavlja broj lica određenog pola, grupisanih po starosti, prema navršenim godinama života.

Projekcije stanovništva predstavljaju projektovan broj stanovnika za posmatranu godinu.

Koeficijent maskuliniteta predstavlja broj muškoga na hiljadu ženskog stanovništva;

Koeficijent feminiteta predstavlja broj ženskoga na hiljadu muškog stanovništva;

Koeficijent starenja je procentualno učešće osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu;

Indeks starenja je procentualno učešće osoba starih 60 i više godina prema stanovništvu mlađem od 20 godina.

Migracije ili preseljavanje stanovništva jeste prostorno kretanje stanovništva iz jednog mjesta u drugo mjesto.

Primorski region čine opštine: Bar, Budva, Herceg Novi, Kotor, Tivat i Ulcinj.

Središnji region čine: Glavni grad Podgorica, Prijestonica Cetinje i opštine Danilovgrad i Nikšić.

Sjeverni region čine opštine: Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac, Plav, Pljevlja, Plužine, Rožaje, Šavnik i Žabljak.

Kompjuterski pismenim smatramo ono lice koje poznaje rad sa aplikacijama word, excel, internet i korišćenje elektronske pošte.

POPULATION

Population represent persons with usual residence in Montenegro. Usual residence represents the place where a person usually spends day, regardless of temporary leave due to recreation, vacation, visits to the friends and relatives, business trips, medical treatment or religious pilgrimage, as well as the place where he/she resides permanently, at least a year or has arrived later but intends to stay at least one year.

Population by sex and age is the number of persons of particular sex, grouped by age, according to years of life.

Projections of the population represent estimated number of population for the observed year.

Masculinity coefficient is a number of male per one thousand female population.

Femininity coefficient represents a number of female per one thousand male population.

Age coefficient represents the percentage participation of population older than 60 years of age in the total population.

Aging index represents the percentage participation of population older than 60 years of age in relation to the population younger than 20 years of age.

Migrations are related to movement of population from one place to another.

Coastal region consists of the following municipalities: Bar, Budva, Herceg Novi, Kotor, Tivat and Ulcinj.

Central region consists of the following municipalities: Capital Podgorica, Old Royal Capital Cetinje and municipalities Danilovgrad and Nikšić.

Northern region consists of the following municipalities: Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac, Plav, Pljevlja, Plužine, Rožaje, Šavnik and Žabljak

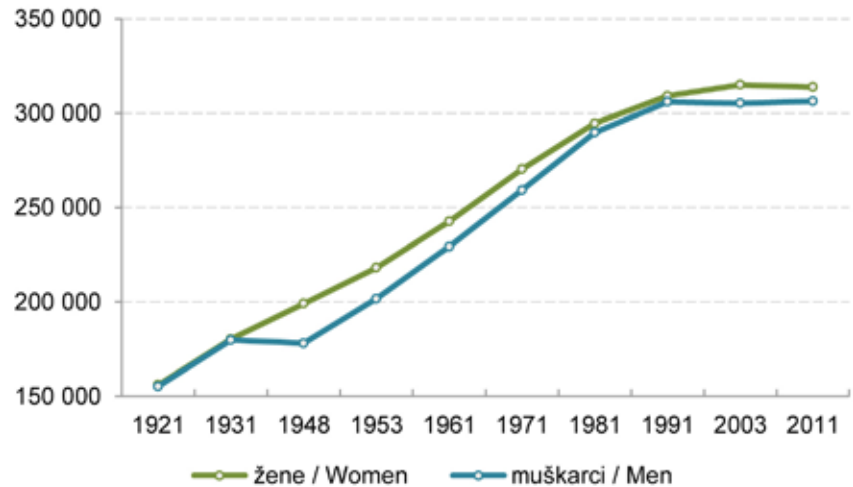
Computer literate are persons who are able to use applications such as word, excel, internet and e-mail.

Polna struktura stanovništva prema popisima u Crnoj Gori, 2011. Population structure by sex, Census 2011

Od dvadesetih godina prošlog vijeka, kada je na teritoriji današnje Crne Gore živjelo 311 341 stanovnika, do sredine XX vijeka broj građana se povećao za oko sto hiljada, a u posljednjih šezdeset godina za 47%. Ovakav rast jednim dijelom može se pripisati relativno visokom prirodnom priraštaju, naročito u međupopisnom periodu (1950-1968). Veliki uticaj na demografske promjene imala su i migraciona kretanja.

Since twenties of last century, when 311 341 inhabitants have lived in the territory of Montenegro, by the middle of the twentieth century, the number of citizens increased by about one hundred thousand, in the last sixty years by 47%. This increase can partly be attributed to the relatively high population growth, especially in the intercensal period (1950-1968) Migrations have had large impact on demographic change.

Promjene u polnoj strukturi su se uglavnom kretale u smjeru povećanja udjela ženskog stanovništva.

Changes in the gender structure are generally moving in direction of increasing the share of female population.

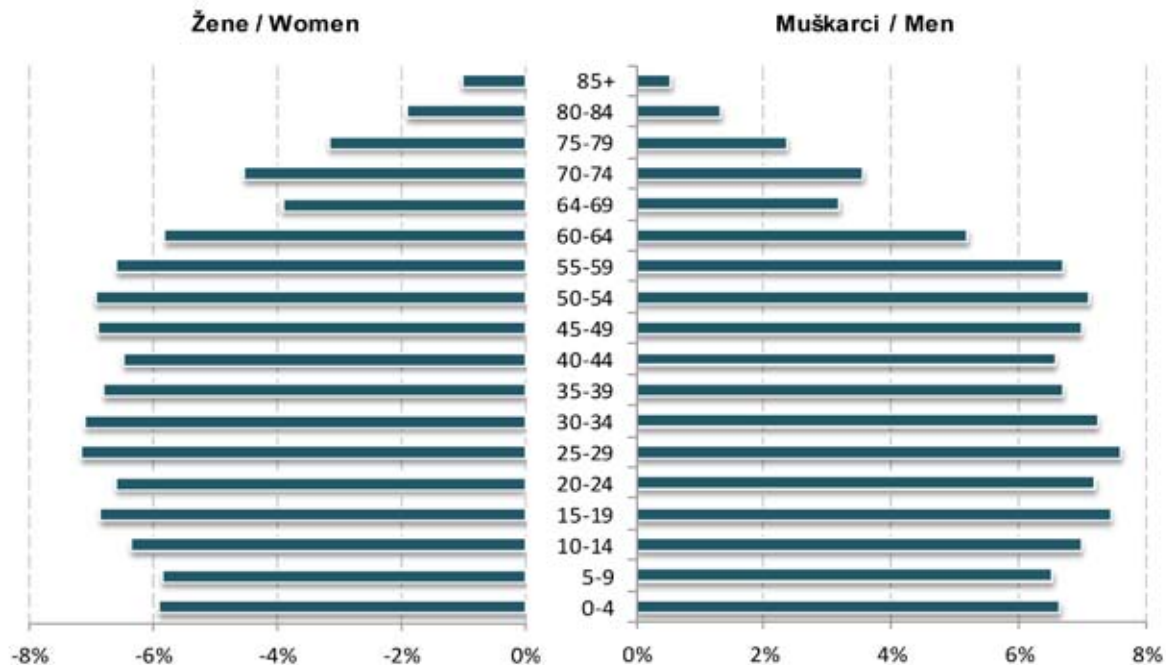
Stanovništvo, indikatori po polu, Crna Gora, 1921-2011 Popisi
Population indicators by sex, Montenegro 1921-2011 Censuses

Godina popisa Year of census	Ukupno Total	Žene Women	Muškarci Men	Žene% Women	Stopa rasta Growth rate 1921=100		Količnik maskuliniteta Coefficient of masculinity	Količnik feminiteta Coefficient of femininity
1921	311 341	156 040	155 301	50,12	100,00	100,00	995,26	1 004,76
1931	360 044	180 279	179 765	50,07	115,53	115,75	997,15	1 002,86
1948	377 189	199 111	178 078	52,79	127,60	114,67	894,37	1 118,11
1953	419 873	218 155	201 718	51,96	139,81	129,89	924,65	1 081,49
1961	471 894	242 620	229 274	51,41	155,49	147,63	944,99	1 058,21
1971	529 604	270 395	259 209	51,06	173,29	166,91	958,63	1 043,15
1981	584 310	294 571	289 739	50,41	188,78	186,57	983,60	1 016,68
1991	615 035	309 104	305 931	50,26	198,09	196,99	989,73	1 010,37
2003	620 145	314 920	305 225	50,78	201,82	196,54	969,21	1 031,76
2011	620 029	313 793	306 236	50,60	201,09	197,18	975,92	1 024,68

Najmanja stopa maskuliniteta, u poslednjih pedeset godina, zabilježena je 2003. godine kada je iznosila **969** muškaraca na **1 000** žena.

The lowest masculinity rate in the last fifty years, was recorded in 2003 when it was **969** males per **1 000** women.

Stanovništvo po petogodišnjim starosnim grupama i polu, Popis 2011. Population by sex and age groups, Census 2011

Usljed porasta prosječnog životnog vijeka u Crnoj Gori i pada stope nataliteta broj i učešće **starije populacije** rapidly raste.

Due to the increase in life expectancy in Montenegro and decreasing of birth rate, the participation of **older population** is growing rapidly.

Stanovništvo, po starosnim grupama i polu, Popis 2011.
Population by age groups, Census 2011

Starosne grupe <i>Age group</i>	Broj stanovnika <i>Population number</i>		U / In %	
	muškarci <i>Men</i>	žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>	žene <i>Women</i>
CRNA GORA MONTENEGRO	306 236	313 793	49,4	50,6
0-5	24 123	21 991	52,3	47,7
6-15	42 334	39 366	51,8	48,2
15-19	22 815	21 278	51,7	48,3
0-17	75 367	69 759	51,9	48,1
18 +	230 777	243 878	48,6	51,4
0-14	61 766	56 985	52,0	48,0
15-64	210 713	210 980	50,0	50,0
65 +	33 665	45 672	42,4	57,6
nepoznato / <i>Unknown</i>	92	156	37,1	62,9

U najmlađoj grupi stanovništva ima više dječaka (**52%**), dok u najstarijoj grupi stanovništva preko 65 godina, ima više žena, čak (**57,6%**).

In youngest group of the population there are more boys (**52%**), while in the oldest group of the population over 65 years, there are more women even (**57,6%**).

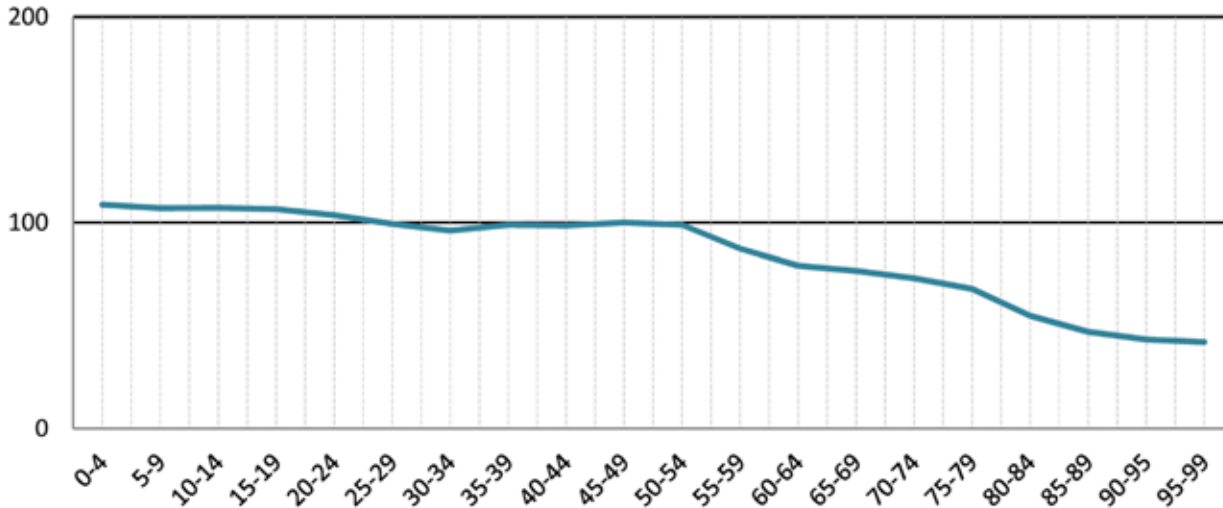
Žene u gradskoj sredini | Women in urban area

Broj muškaraca u gradskom području, u 2011. godini u odnosu na 2003. se povećao za **3,7%** dok je broj žena porastao za **4%**.

Number of men in the urban area, in 2011 compared to 2003 increased by **3,7%** while the number of women increased by **4%**.

Broj muškaraca na 100 žena prema starosnim grupama, Popis 2011.
Number of men per 100 women by age groups, Census 2011

Analiza polne strukture stanovništva prema starosti pokazuje dominaciju muške populacije sve do starosti od 29 godina, a zatim, usljed razlika u nivou smrtnosti prema starosti i polu i strukture migranata po polu i starosti, žene postaju brojnije.

Analysis of sex distribution of population by age shows the dominance of male population to the age of 29 years, and then, due to differences in the level of mortality by age and sex structure of migrants and by sex and age, women become more numerous.

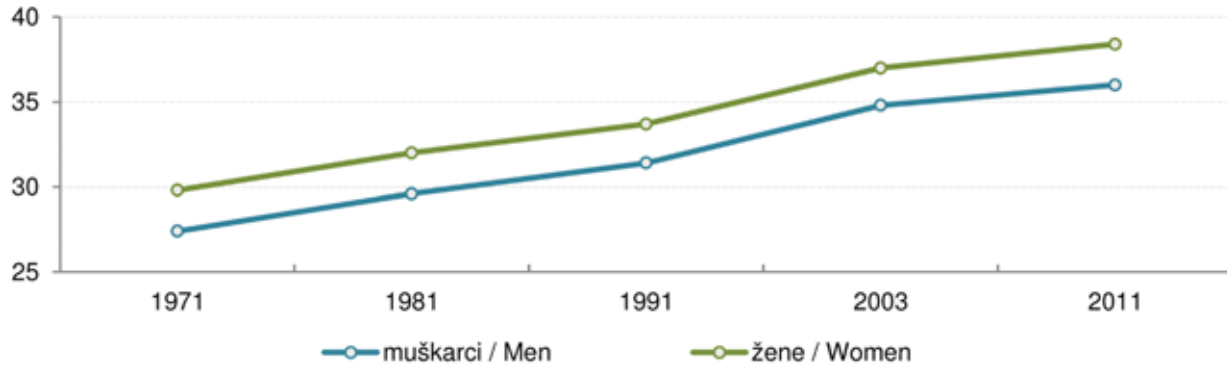
Stanovništvo, Popis 2011. | Population, Census 2011

Stanovništvo / Population	1971	1981	1991	2003	2011
Prosječna starost stanovništva muškarci <i>Average age of population Men</i>	27,4	29,6	31,4	34,8	36,0
Žene / Women	29,8	32,0	33,7	37,0	38,4
Indeks starenja muškarci <i>Aging index Men</i>	22,3	23,4	31,8	49,7	58,6
Žene / Women	29,6	33,9	44,8	67,8	81,7
Koeficijent starosti muškarci <i>Coefficient of age Men</i>	10,0	9,1	10,9	14,9	16,2
Žene / Women	12,0	12,2	14,6	18,4	20,4

Indeks starenja kreće se u smjeru konstantnog smanjenja učešća mladih uz istovremeno povećanje učešća starih lica. Ovakav trend je naročito izražen kod ženskog dijela populacije.

The aging index moves in the direction of the constant decrease of youth participation while simultaneously increase in old people participation. This trend is particularly expressed in female population.

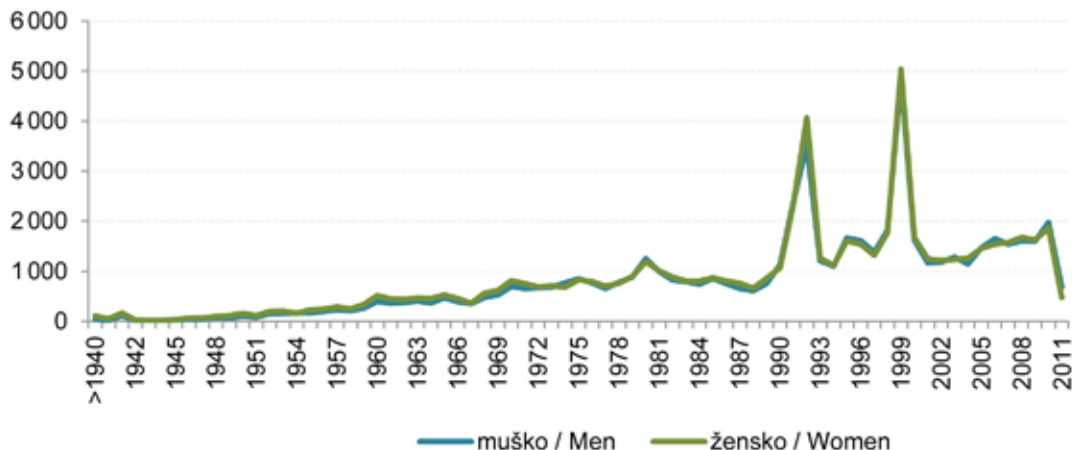
Prosječna starost stanovništva | Average age of population

Prosječna starost muškaraca i žena graničnu vrijednost od 30 godina prešla je devedesetih godina prošlog vijeka.

The average age of men and women, exceeded the threshold of 30 years in the nineties of last century.

U kojim godinama se najviše lica doselilo u Crnu Goru? In which years the majority of people immigrated to Montenegro?

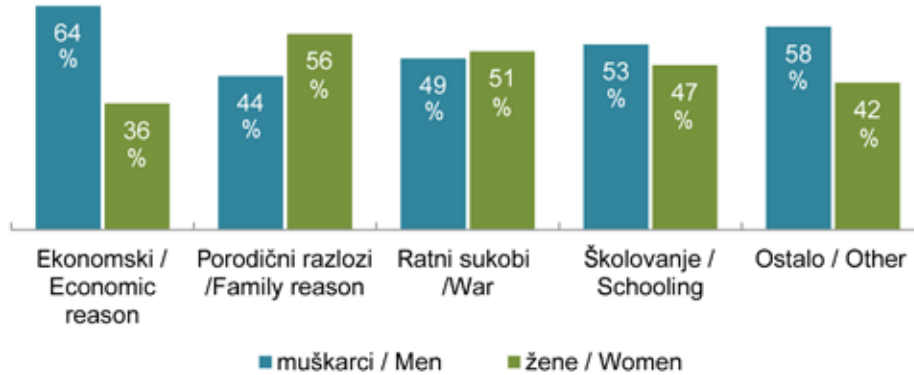

Okolo 80 odsto stanovnika Crne Gore od rođenja živi u Crnoj Gori, dok su petina doseljenici iz drugih zemalja.

U posljednjih pola vijeka najveći broj migranata zabilježen je devedesetih godina prošlog vijeka, s obzirom da se od 1990. do 1999. godine doselilo gotovo 42 hiljade sadašnjih stanovnika Crne Gore.

About 80 percent of the Montenegrin population are living in Montenegro since birth, while one fifth of population come from other countries. In the last half century, the largest number of migrants is recorded in the nineties of last century, given that since 1990 to 1999. From current citizens almost 42 thousands moved to Montenegro.

Kakva je polna struktura migranata, prema razlogu doseljenja, u %?
What is the sex structure of migrants by reason of settlement, in %?

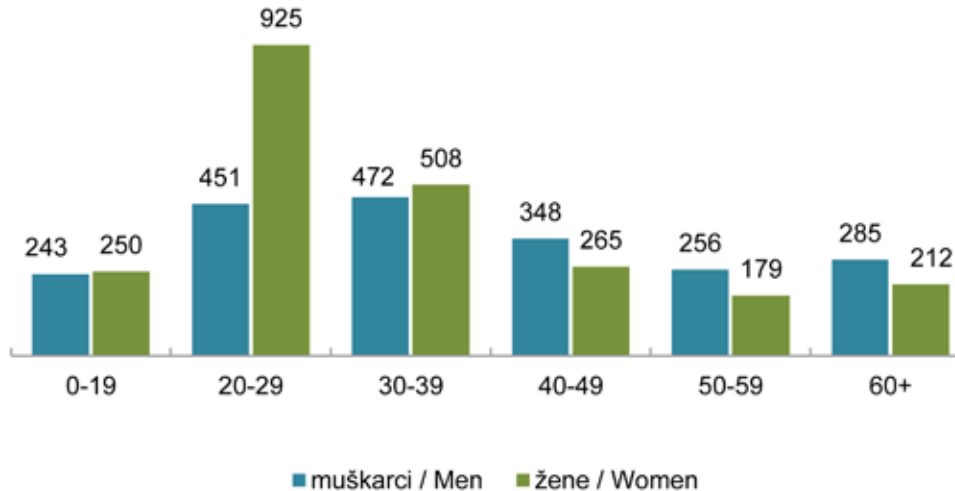
Zbog porodičnih razloga doselio se više žena nego muškaraca dok je najveća polna razlika zabilježena kod migranata iz ekonomskih razloga, 64 odsto muškaraca navelo je to kao razlog napuštanja prethodnog mjesta boravka.

Due to family reasons in Montenegro moved more women than men, while the largest gender difference was noted with migrants for economic reason, 64% of men cited this as a reason for leaving previous residence.

Kretanje stanovništva unutar Crne Gore po starosti i polu Internal migrations by age and sex

Ukupan broj stanovnika koji se selio unutar Crne Gore u 2011. godini iznosi 4 394, od toga **53,2%** su žene a **46,8%** čine muškarci. Žene ovu većinu ostvaruju najviše zahvaljujući populaciji od 15 do 34 godine.

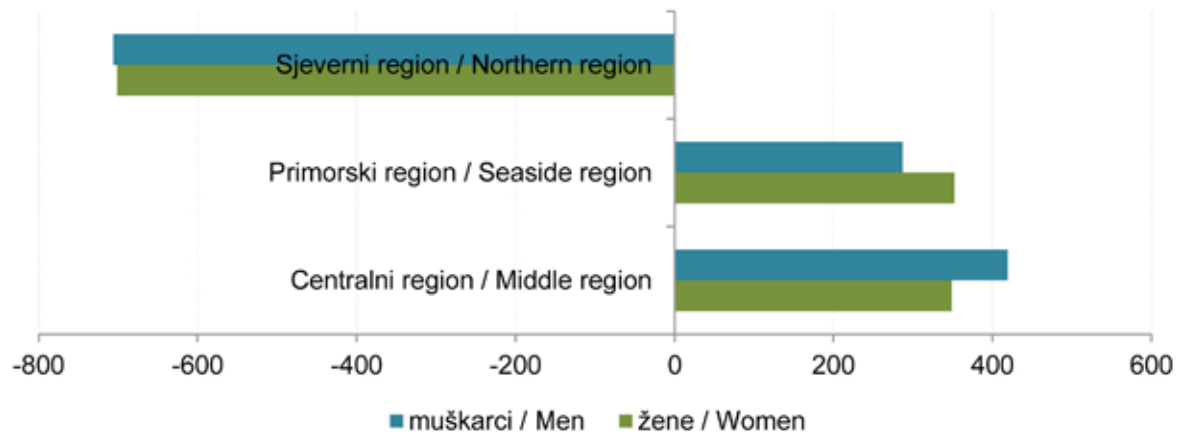
Total internal migration of population in Montenegro in 2011 is 4 394, out of which **53,2%** are women and **46,8%** are men. Women advantage is due to population aged 15 to 34 years.

Migracioni saldo po regionima u 2011. godini Net migrations by region in 2011

U svakom gradu na sjeveru Crne Gore registrovan je negativan migracioni saldo. Najveća razlika između doseljenih i odseljenih stanovnika zabilježena je u Podgorici, dok se gradovi sa pozitivnim populacionim rastom nalaze u južnoj regiji.

Negative migration balance is registered in every town in northern Montenegro. The biggest difference between immigrants and emigrants is recorded in Podgorica, while the cities with positive population growth are in the southern region.

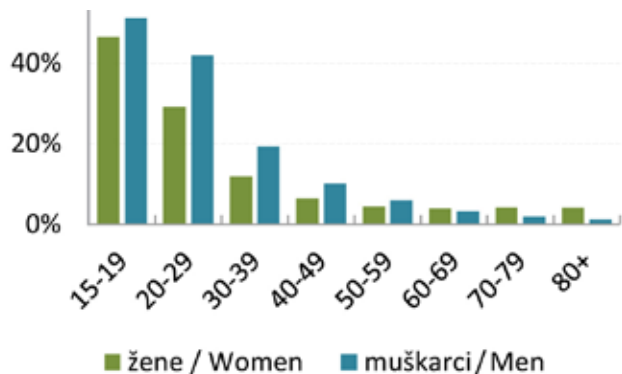

Najčešća ženska i muška imena, Popis 2011.
The most frequent female and male names, Census 2011

Redni broj <i>Rank</i>	Ženska imena <i>Female names</i>	Muška imena <i>Male names</i>
1	Jelena	Nikola
2	Milica	Marko
3	Marija	Dragan
4	Ivana	Miloš
5	Milena	Zoran
10	Ljiljana	Luka

Učešće neudatih žena i neoženjenih muškarca iznad 15 godina po starosnim grupama

Shares of single women and single men aged 15 and over, by age groups

Prema popisu stanovništva 2011. godine, unutar subpopulacije stanovništva starijeg od 15 godina preko polovina lica su u braku (55%) a jedna trećina nikad nije stupila u brak (33%).

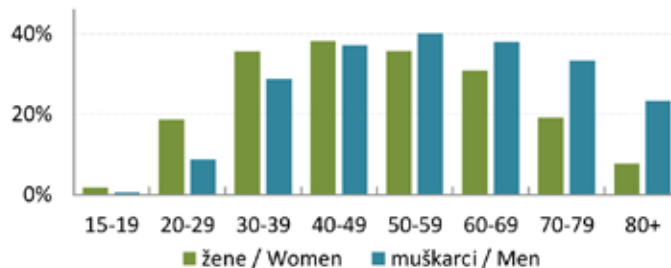
According to the population census (2011), within the subpopulation of the population older than 15 years over half of people are married (55%) and one third had never entered into marriage (33%).

Učešće udatih žena i oženjenih muškaraca iznad 15 godina po starosnim grupama

Shares of married men and married women aged 15 and over, by age groups

Podjednak procenat udatih i oženjenih je u starosnoj grupi od 40 do 49 godina dok kod stanovništva starijeg od 50 godina većinu čine oženjeni muškarci.

Equal percentage of married women and married men is in the age group of 40 to 49 years, while the population older than 50 years make up the majority of married men.

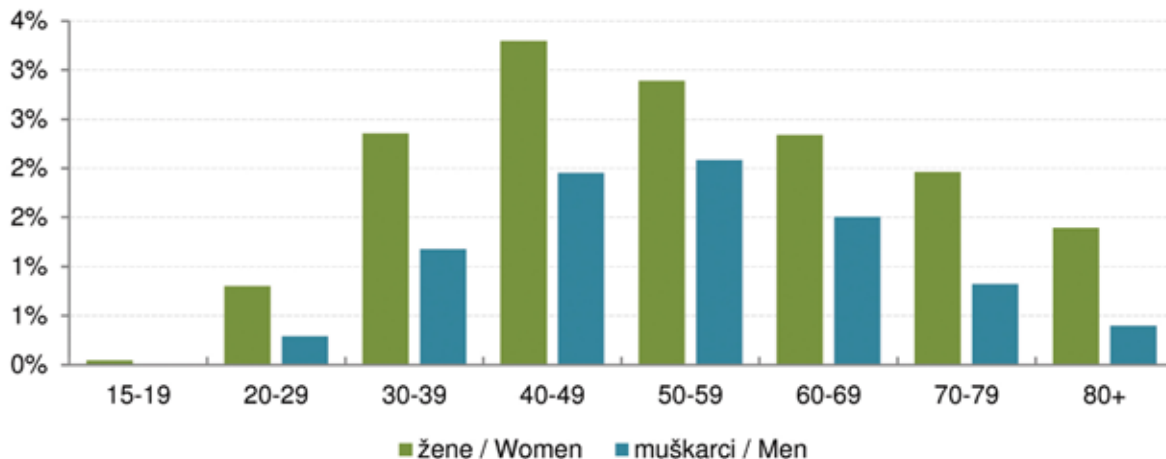

Učešće razvedenih žena i muškaraca iznad 15 godina, po starosnim grupama

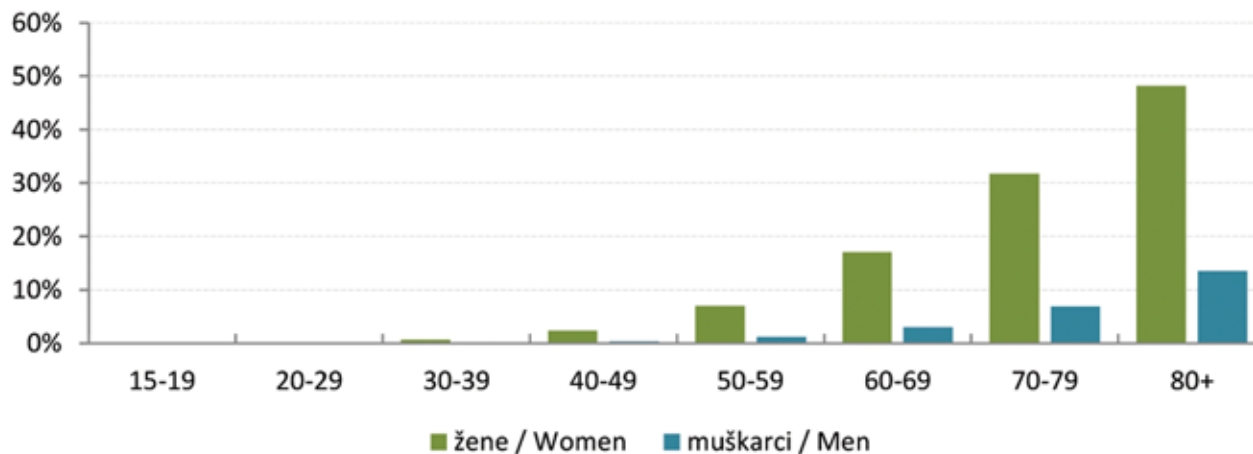
Shares of divorced women and men aged 15 years and over, by age groups

Svaki deseti stanovnik je udovac ili udovica, a svaki trideseti je razveden. U okviru podgrupe stanovništva starijeg od 15 godina više od polovine (55%) ljudi je u braku.

Every tenth inhabitant is a widower or widow, and each one thirtieth was divorced. Within the subsets of the population older than 15 years over half of people are married (55%).

Učešće udovica i udovaca, iznad 15 godina, po starosnim grupama
Shares of widows and widowers aged 15 year and over, by age groups

Udovica, starosne dobi od 60 i više godina, ima trostruko više nego udovaca.
U okviru podgrupe stanovništva godišta od 20 do 29, učešće osoba koje nisu stupale u brak je **71%**,
dok u grupi od 30 do 39 godina taj procenat je **31%**.

Widows aged 60 and over are three times more than widowers. In age from 20 to 29 years participation of persons who are not married was **71%** in age from 30 to 39 years it was **31%**.

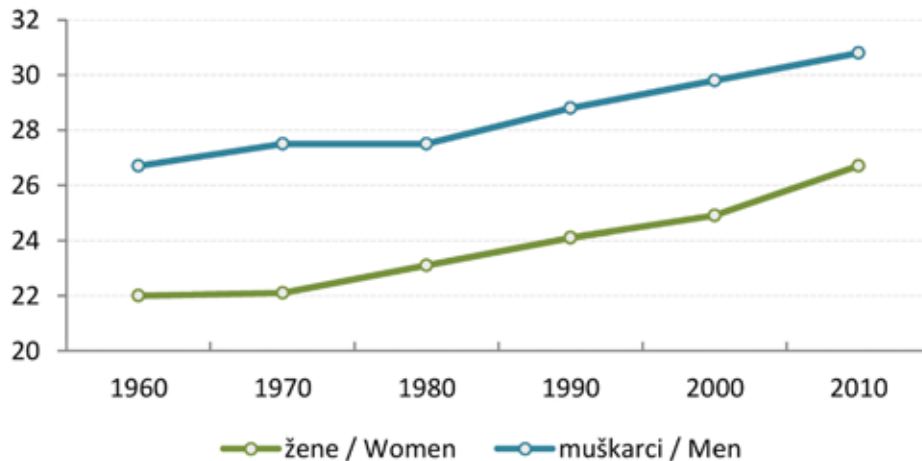
Sklopljeni i razvedeni, Crna Gora | Marriages and divorces, Montenegro

	1960	1980	2000	2009	2011
Sklopljeni brakovi <i>Marriages</i>	3 387	4 429	3 866	3 829	3 528
Razvedeni brakovi <i>Divorces</i>	399	259	435	456	471
Na 1000 stanovnika / On 1000 inhabitants					
Sklopljeni brakovi <i>Marriages</i>	7,3	7,6	6,3	6,1	5,7
Razvedeni brakovi <i>Divorces</i>	0,9	0,4	0,7	0,7	0,7
Broj razvedenih na 1000 sklopljenih brakova <i>Number of divorces on 1000 marriages</i>	118,0	58,0	113,0	119,1	133,5

Kada se uporede podaci posljednjih godina, vidljivo je kako je sve manje sklopljenih brakova, a više razvoda. Osamdesetih godina prošlog vijeka, sudbonosno „da“ izreklo je više od 4 000 parova godišnje, a to se posljednji put u Crnoj Gori dogodilo 2007. godine.

When comparing the data in recent years, it is evident that there are fewer marriages and more divorces. Since eighty's fateful yes pronounced more than 4 000 pairs a year, this happened last time in Montenegro in 2007.

Prosječna starost pri sklapanju prvog braka | Average age at first marriage

Prosječna starost mladoženja i nevjesta koji sklapaju prvi zakonski brak je sve viša, od 1960. do 2010. prosječna starost mladoženja je porasla za **15%** dok je taj procenat kod žena **21%**.

The average age of groom and bride who assembled first legal marriage is higher, from 1960 to 2010 average age of groom grew by rate of **15%** while in case of brides that percent is **21%**.

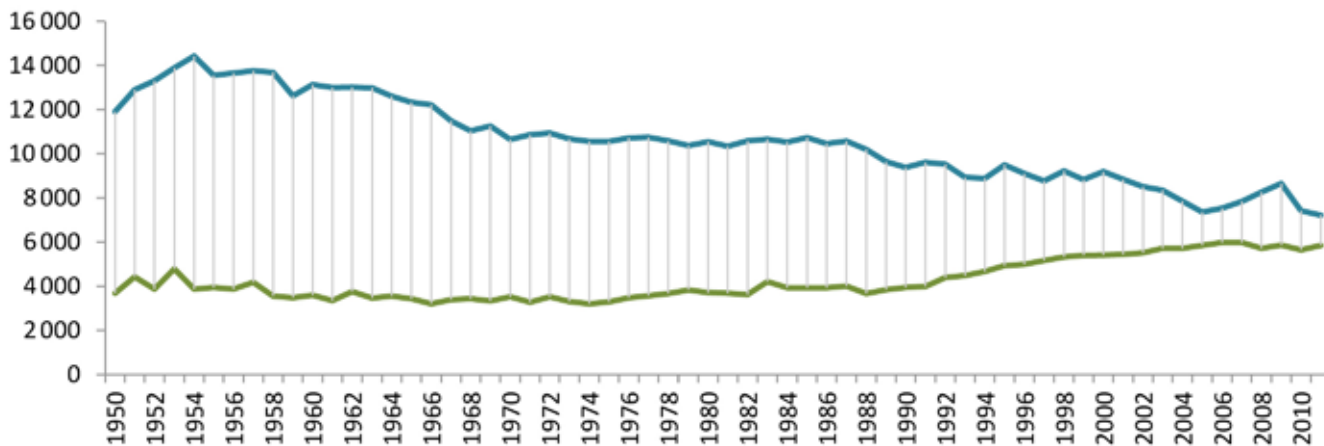
Prirodno kretanje stanovništva | Natural change in population

	Živorodeni / Live births			Umrli / Deaths			Prirodni priraštaj Natural increase
	ukupno Total	djevojčice Girls	dječaci Boys	ukupno Total	žene Women	muškarci Men	
1960	13 127	49,1	50,9	3 583	51%	49%	9 544
1970	10 636	48,7	51,3	3 516	50%	50%	7 120
1980	10 542	49,1	50,9	3 703	49%	51%	6 839
1990	9 380	47,5	52,5	3 936	46%	54%	5 444
2000	9 184	47,2	52,8	5 412	48%	52%	3 772
2011	7 215	48,0	52,0	5 847	53%	47%	1 368

U Crnoj Gori se godišnje rodi manje djevojčica nego dječaka, podaci govore da je 2011. godine u Crnoj Gori živjelo više žena nego muškaraca. Žena je u ukupnom broju stanovništva nešto više nego muškaraca zato što je dužina života žena u prosjeku duža (2011. godine su u prosjeku živjele **2,4** godina duže nego muškarci).

Annual girl birth in Montenegro is lower than boys, the data suggest that in 2011 in Montenegro lived more women than men. Women in the total population consist slightly more than men because the average women's life expectancy is longer (in 2011 women lived in average **2,4** years longer than men).

Prirodno kretanje stanovništva, 1950-2011. | Natural change in population, 1950-2011

Stopa prirodnog priraštaja u Crnoj Gori u 2011. godini iznosila je **2,2** promila, što znači da se broj stanovnika povećao za **dva** lica na svakih 1 000 stanovnika. Najveća razlika registrovana je 1954. kada je broj živorođene djece bio veći za **10 566** u odnosu na broj umrlih lica. Poslednji podaci ukazuju na smanjenje pozitivnog prirodnog priraštaja. U 2011. godini, prirodni priraštaj iznosio je **1 328**, i najniži je od 1950. do sada.

The birth rate in Montenegro in 2011 was to **2,2** promil, which means that the population has increased by **two** persons per 1 000 inhabitants. The biggest difference was recorded in 1954 when the number of live births was **10 566** higher than the number of deceased persons. The latest data indicate a decrease in positive population growth. In 2011 natural increase was **1 328**, the lowest since 1950 to date.

Živorodeno dijete je dijete koje poslije rođenja, čak i za najkraće vrijeme pokazuje znake života (disanje odnosno kucanje srca).

Umrli je lice kod kojeg je bilo kada nakon rođenja došlo do prestanka svih znakova života.

Prirodni priraštaj predstavlja razliku u broju živorođenih i umrlih u određenom periodu. Prirodni priraštaj može biti pozitivan (broj živorođenih je veći od broja umrlih), negativan (broj živorođenih je manji od broja umrlih) ili nulti (broj živorođenih je jednak broju umrlih).

Stopa mortaliteta (smrtnosti) ili opšta stopa mortaliteta predstavlja broj umrlih u određenom period podijeljen sa prosječnim brojem stanovnika u tom periodu. Kako je 2011. godina Popisa stanovništva uzimaju se popisni podaci o broju stanovnika. Obično se računa godišnja ili prosječna godišnja stopa mortaliteta, izražena u promilima (na 1 000 stanovnika).

Očekivano trajanje života žene/muškarca pokazuje starost koju će u prosjeku doživjeti živorođeno dijete u posmatranoj godini.

Stopa smrtnosti odojčadi predstavlja broj umrje djece mlađe od jedne godine u odnosu na 1000 živorođene djece u posmatranoj godini.

HEALTH

Live born baby is the one who, at birth, showed signs of life (breathing and heartbeat) even for a short period of time.

Dead person is the one who at any time after birth has showed no signs of life.

Natural increase represents the difference between the number of live born and dead in certain period of time. It can be positive (number of live born is greater than dead), negative (number of live born lower than dead) or zero (number of live born is equal to dead).

Death rate (mortality) or general mortality rate represent the number of dead in certain period of time divided to average number of population in that period of time. As 2011 is the Census year these data on the number of population are used. Annual or average annual mortality rate is calculated, expressed in promille (on 1 000 habitants).

Life expectancy of male/female shows the average age that a live born baby will experience in the observed year.

Mortality rate of babies represents the number of dead babies younger than one year on 1 000 live born babies in observed year.

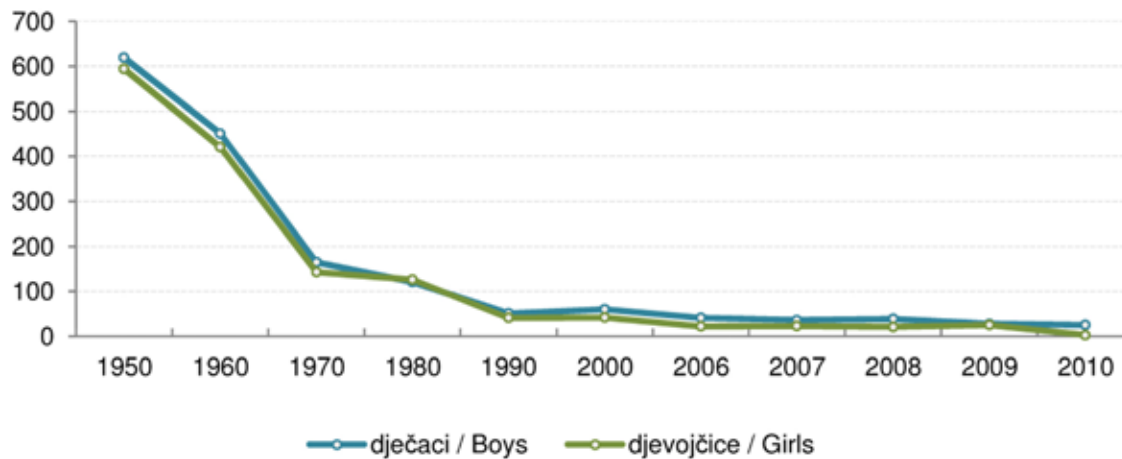
Očekivano trajanje života | Life expectancy

Godine Year	Očekivano trajanje života na rođenju <i>Life expectancy at birth</i>		Očekivano trajanje života od 40 do 44 godine starosti <i>Life expectancy from 40 to 44 years old</i>		Očekivano trajanje života od 60 do 64 godine starosti <i>Life expectancy from 60 to 64 years old</i>	
	muško <i>Men</i>	žensko <i>Women</i>	muško <i>Men</i>	žensko <i>Women</i>	muško <i>Men</i>	žensko <i>Women</i>
2005	70,3	74,9	33,4	37,1	17,2	19,7
2006	70,6	74,8	33,7	38,2	17,4	20,2
2007	71,2	76,1	34,3	38,2	17,7	20,3
2008	71,2	76,1	33,8	37,5	17,4	20,0
2009	71,7	76,5	34,1	38,0	17,8	20,4

Djevojčica rođena u Crnoj Gori u 2009. može očekivati da će živjeti **76,5**, dok će dječak rođen iste godine živjeti **71,7** godina.

Girl born in Montenegro in 2009 can expect to live **76,5**, while the boy born the same year can expect to live **71,7** years.

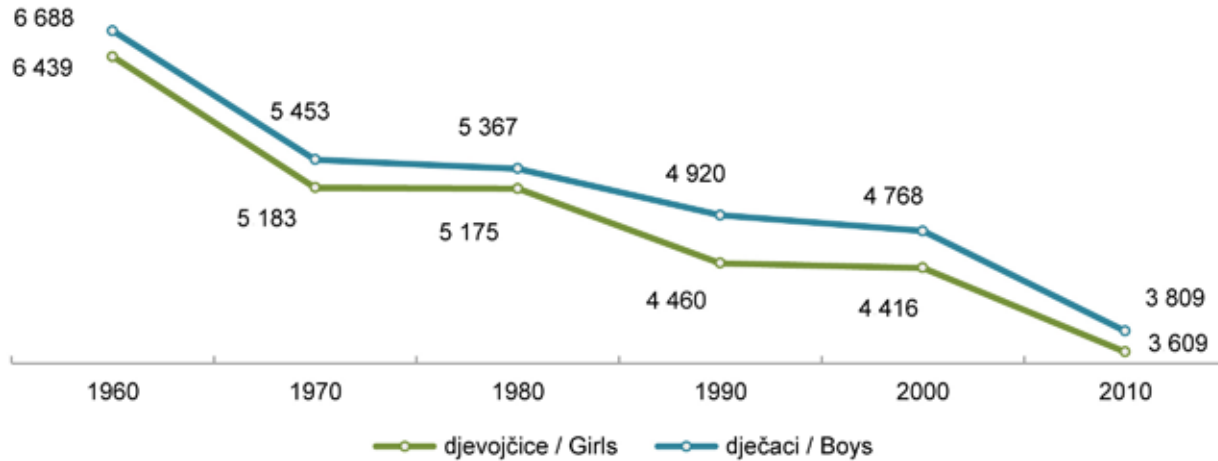
Stopa smrtnosti odojčadi, 1960-2010. | Infant mortality rate, 1960-2010

U 2011. godini broj umrlih beba, starosti do jedne godine, na 1 000 živorođene djece **najmanji** u posljednjih 50 godina.

In 2011, number of dead babies, up to one year, per 1 000 live births was the **lowest** in previous 5 decades.

Živorodeni prema polu | Live births by sex

Ukupan broj živorođene djece opada, s tim da učešće dječaka u broju živorođenih blago raste.

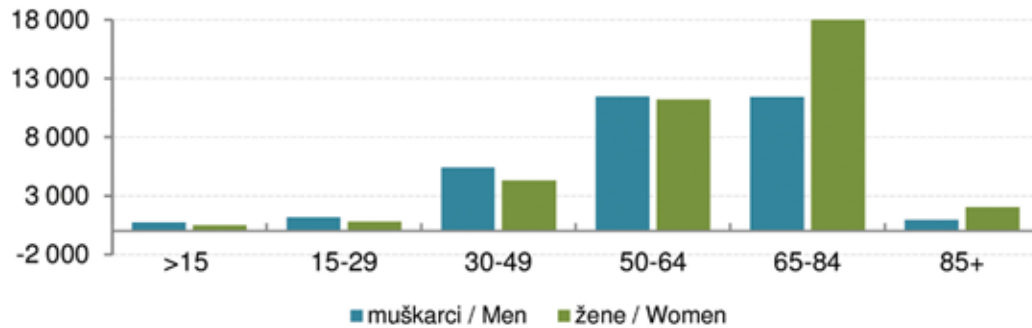
The total number of live births decreased, while participation of boys in total number of live births rise slightly.

Stanovništvo koje ima smetnje u obavljanju svakodnevni aktivnosti Population with disability in everyday activities

U Crnoj Gori živi **11%** osoba koje imaju smetnje pri obavljanju svakodnevni aktivnosti zbog dugotrajne bolesti, invaliditeta ili starosti. Od ukupnog broja žena **12%** ima smetnje tokom obavljanja svakodnevni aktivnosti, dok taj procenat kod muškaraca iznosi **10%**.

In Montenegro there are **11%** of people who have difficulties in performing daily activities due to long-term illness, disability or age. Out the total number of women, **12%** had problems in performing daily activities, while this percentage for men is **10%**.

Koliko muškaraca a koliko žena ima smetnje?
How many men, and how many women have dasability?

Umri prema polu i starosti, 2000 - 2010. | Deaths by sex and age, 200-2010

	2000			2010		
	Ukupno <i>Total</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci <i>Men</i>	Ukupno <i>Total</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci <i>Men</i>
0-9	117	38,5	61,5	61	52,5	47,5
10-19	35	40,0	60,0	13	15,4	84,6
20-29	75	16,0	84,0	47	25,5	74,5
30-39	113	33,6	66,4	82	25,6	74,4
40-49	311	32,8	67,2	225	36,0	64,0
50-59	531	35,6	64,4	653	32,8	67,2
60-69	1 250	40,6	59,4	922	38,7	61,3
70-79	1 625	51,6	48,4	1 845	49,1	50,9
80+	1 355	63,8	36,2	1 785	60,2	39,8
Ukupno / Total	5 412	48,2	51,8	5 633	47,9	52,1

Analiza polne strukture umrlih lica po starosnim grupama pokazuje da muškarci žive značajno kraće od žena.

Analysis of sex distribution of deceased persons by age groups shows that men live significantly shorter than women.

Djeca u predškolskim ustanovama, koja su dnevno zbrinuta, imaju obezbijeđenu njegu, ishranu i vaspitanje do polaska u školu.

Pod pojmom škole podrazumijeva se obrazovno - vaspitna ustanova ili jedinica koja obavlja obrazovno - vaspitnu djelatnost ostvarivanjem nastavnog plana i programa.

Učenici prvog razreda redovnih osnovnih škola su djeca stara 6 godina i više i upisana u prvi razred osnovne škole.

Učenici prvog razreda redovnih srednjih škola su djeca stara 14 godina i više koja upisuju gimnaziju, srednje stručne ili umjetničke škole u trajanju od tri ili četiri godine.

U srednjim školama stiče se treći, četvrti i peti stepen stručne spreme.

Status studenta osnovnih studija stiče se upisom u visokoškolsku ustanovu. Lica koja imaju odgovarajuće srednje obrazovanje imaju pravo upisa na prvu godinu osnovnih studija.

Nastavno osoblje osnovnih i srednjih škola predstavlja stručni nastavnički kadar koji, primjenjujući nastavni plan i program u obrazovno - vaspitnim ustanovama, učestvuje u pripremi, organizaciji i izvođenju nastave.

Nastavno osoblje visokoškolskih ustanova obuhvata akademsko osoblje (lica koja neposredno realizuju studijski program) i stručno osoblje (koje pomaže u realizaciji nastave), bilo da rade puno radno vrijeme ili kraće od punog radnog vremena.

Diplomirani student je lice koje dobija diplomu o završenoj višoj školi, visokoj školi, fakultetu ili akademiji umjetnosti (po starom nastavnom programu), odnosno lice koje je steklo diplomu osnovnih studija (akademskih ili primjenjenih studija) po novom nastavnom planu, primjenom Bolonjske deklaracije.

Magistar nauka je lice koje je odbranilo magistarsku tezu, koja je rezultat samostalnog naučnog rada studenta koji sistematizuje postojeća naučna znanja i daje doprinos novim naučnim saznanjima.

Doktor nauka je lice koje je već steklo naziv magistra nauka, a koje je odbranom doktorske disertacije steklo i naučno zvanje doktora nauka.

EDUCATION

Children in preschool education are those who are looked after daily, have been provided with care, nutrition and education before beginning of school.

The term school refers to an educational institution or unit that performs educational activities following the curriculum.

Pupils of the first class of primary schools are children aged 6 and above enrolled in the first class of the primary school.

Pupils of the first class of secondary schools are children aged 14 who enroll in grammar schools, secondary vocational training schools or art schools that last 3 or 4 years.

Secondary schools provide third, fourth and fifth level of professional qualification.

Student status is acquired by enrolling in a university institution. Persons who finished a corresponding secondary school have right to enroll in the first year of studies.

Teachers of primary and secondary schools represent the educational staff who takes part in the preparation, organization and holding of lessons, following the curriculum.

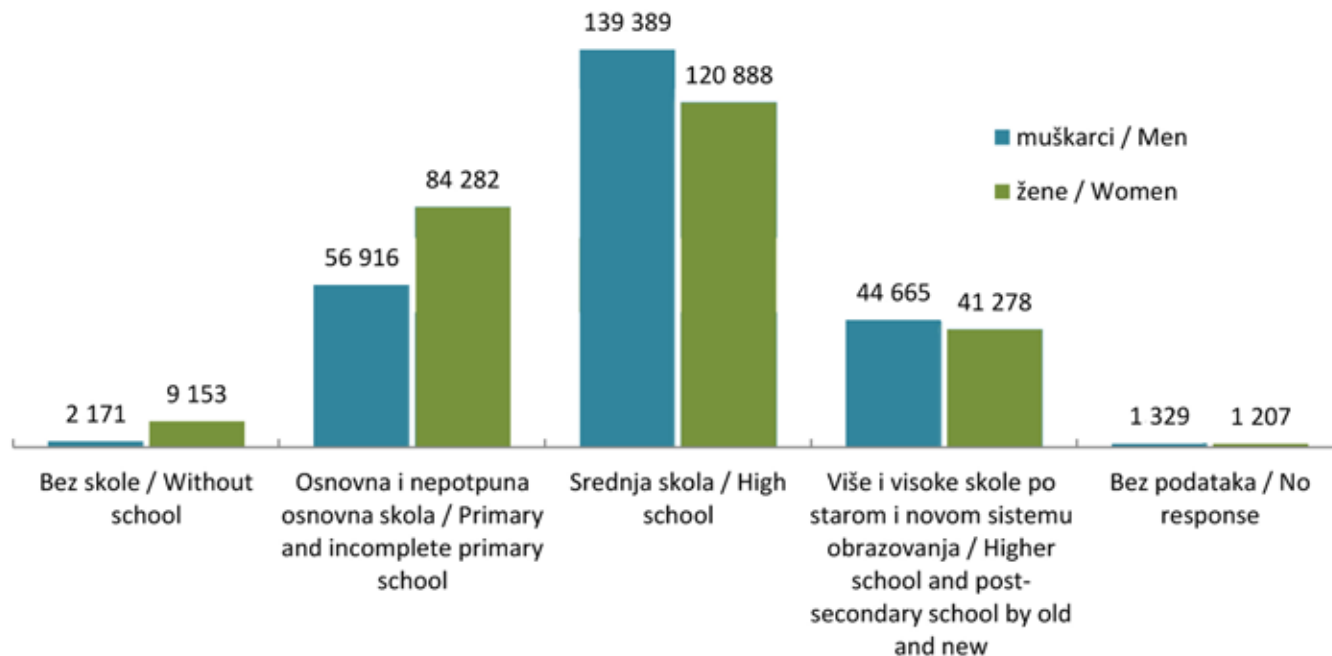
Teachers of post secondary schools and faculties include persons who directly realize the curriculum and have scientific titles: regular professors, associate professors, docents, lecturers, lecturers at secondary and postsecondary schools, scientific advisor, senior scientific advisor, scientific associate, assistants and lecturers in teaching and associates for researches, The academic staff is assisted by competent persons titled as senior lecturer, lecturer, senior competent associate and laboratory technician.

Graduate student is a person who receives the degree after finished post-secondary education, university, faculty or art academy (according to the former curriculum), i.e. a person who receives the degree of basic studies (academic or applied studies), according to the new curriculum prescribed by the Bologna Declaration.

Master of Science is a person who defended his/her Master thesis which was the result of his/her independent scientific work. The student thus classified and extended the existing scientific knowledge.

Doctor of Science is a person who has earned a Master degree, and after defending the doctorate thesis, he/she earned a PHD.

Stanovništvo staro 15 godina i više prema najviše završenoj školi po polu, Popis 2011.
Population aged 15 and over, by highest completed education and sex, Census 2011

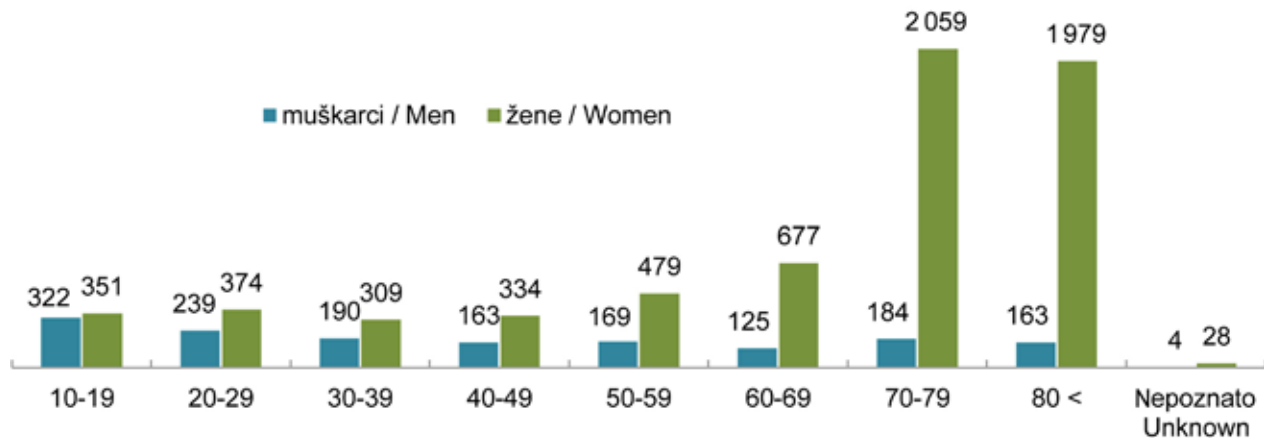
Polna struktura ukazuje da je veće učešće žena u populaciji bez škole i sa nepotpunom ili završenom osnovnom školom.

Gender structure indicates that greater participation of women is in the population with no education or with incomplete primary education.

Stanovništvo staro 15 i više godina prema najviše završenoj školi po polu u %, Popis 2011.
Population aged 15 and over by highest completed education by sex in %, Census 2011

Najviše završena škola / <i>Highest completed school</i>	Muškarci <i>Men</i>	Žene <i>Women</i>
Bez škole / <i>No school</i>	19,2%	80,8%
Nepotpuna osnovna škola / <i>Incomplete primary school</i>	27,0%	73,0%
Osnovna škola / <i>Basic school</i>	45,0%	55,0%
Srednja škola / <i>High school</i>	53,6%	46,4%
Viša škola i prvi stepen fakulteta / <i>College and first University degree</i>	57,5%	42,5%
Visoka škola, fakultet /akademija / <i>High school, university / academy</i>	50,0%	50,0%
Postdiplomske magistarske studije / <i>Postgraduate master studies</i>	52,4%	47,6%
Doktorat / <i>PhD</i>	73,7%	26,3%
Diploma stečena po novom sistemu / <i>Diploma obtained by the new system (Bolonjska deklaracija)</i>		
Osnovne akademske studije / <i>Undergraduate studies</i>	42,6%	57,4%
Osnovne primijenjene studije / <i>Basic studies</i>	48,3%	51,7%
Postdiplomske specijalističke studije / <i>Specialist studies</i>	33,0%	67,0%
Postdiplomske magistarske studije / <i>Master studies</i>	38,4%	61,6%
Bez podataka / <i>No data</i>	52,4%	47,6%

Nepismeni prema starosti po polu, popis 2011. | Illiterate by age by sex, census 2011

Prema podacima Popisa 2011, u Crnoj Gori ima **1 559** nepismenih muškaraca i **6 590** nepismenih žena. U dobnim grupama preko 70 godina nepismenih žena je deset puta više nego nepismenih muškaraca. Prosječna starost nepismene žene je **66**, a muškarca **44** godine.

According to 2011 Census, there are **1 559** illiterate men and **6 590** illiterate women in Montenegro. In the age groups over 70 years there are ten times more illiterate women than illiterate men. Average age of illiterate women is **66**, a man **44** years.

Djeca korisnici predškolskih ustanova | Children in kindergartens

Godina Year	Ukupno Sum	Djevojčice Girls	Dječaci Boys	Polna raspodjela, % Sex distribution, %	
				djevojčice Girls	dječaci Boys
2007/2008	11 277	5 421	5 856	48,1	51,9
2008/2009	12 084	5 740	6 344	47,5	52,5
2009/2010	12 728	6 001	6 727	47,1	52,9
2010/2011	13 652	6 525	7 127	47,8	52,2

Zaposleni/e u predškolskim ustanovama | Employees in kindergartens

Godina Year	Ukupno Total	Žene Women	Muškarci Men	Polna raspodjela, % Gender distribution, %	
				žene Women	muškarci Men
2007/2008	1 220	1 170	50	95,9	4,1
2008/2009	1 309	1 253	56	95,7	4,3
2009/2010	1 326	1 268	58	95,6	4,4
2010/2011	1 371	1 299	72	94,7	5,3

Redovni/e učenici/ce u osnovnim školama | Full-time students in primary schools

Školska godina <i>School year</i>	Osnovne škole (I – IX) / Primary schools (I- IX)				
	ukupno <i>Total</i>	djevojčice <i>Girls</i>	dječaci <i>Boys</i>	Polna raspodjela, % <i>Gender distribution, %</i>	
				djevojčice <i>Girls</i>	dječaci <i>Boys</i>
2007/2008	75 038	36 247	38 791	48,3	51,7
2008/2009	74 130	35 633	38 491	48,1	51,9
2009/2010	72 993	34 990	38 003	47,9	52,1
2010/2011	70 936	34 126	36 810	48,1	51,9

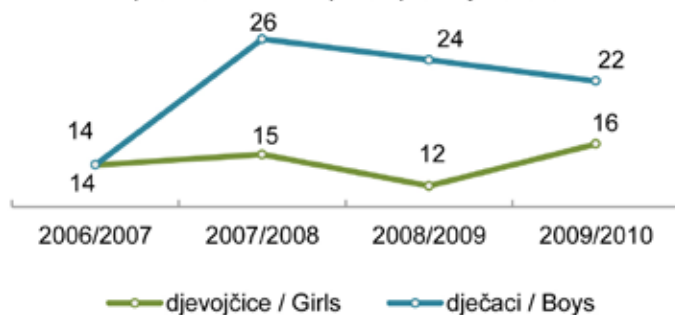
Nastavno osoblje u osnovnim školama | Teachers in primary schools

Školska godina <i>School year</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci <i>Men</i>	Polna raspodjela, % <i>Gender distribution, %</i>	
			žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>
			2007/2008	3 437
2008/2009	3 578	1 461	71,0	29,0
2009/2010	3 566	1 384	72,0	28,0
2010/2011	3 618	1 344	72,9	27,1

Učenici osnovnih škola za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama | Pupils in special primary schools

Školska godina School year	Ukupno Total	Djevojčice Girls	Dječaci Boys	Polna raspodjela, % Gender distribution, %	
				djevojčice Girls	dječaci Boys
2007/2008	268	100	168	37,3	62,7
2008/2009	255	94	161	36,9	63,1
2009/2010	241	94	147	39,0	61,0
2010/2011	228	85	143	37,3	62,7

Učenici koji su završili osnovno obrazovanje u osnovnim školama za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama Pupils who finished special primary education

Broj učenika osnovnih škola za djecu sa posebnim potrebama od školske 2007/08 do 2010/11 se smanjio za **17%**.

Number of pupils in special primary schools from school year 2007/08 to 2010/11 decreased by **17%**.

Redovni/e učenici/ce u srednjim školama | Full-time pupils in secondary schools

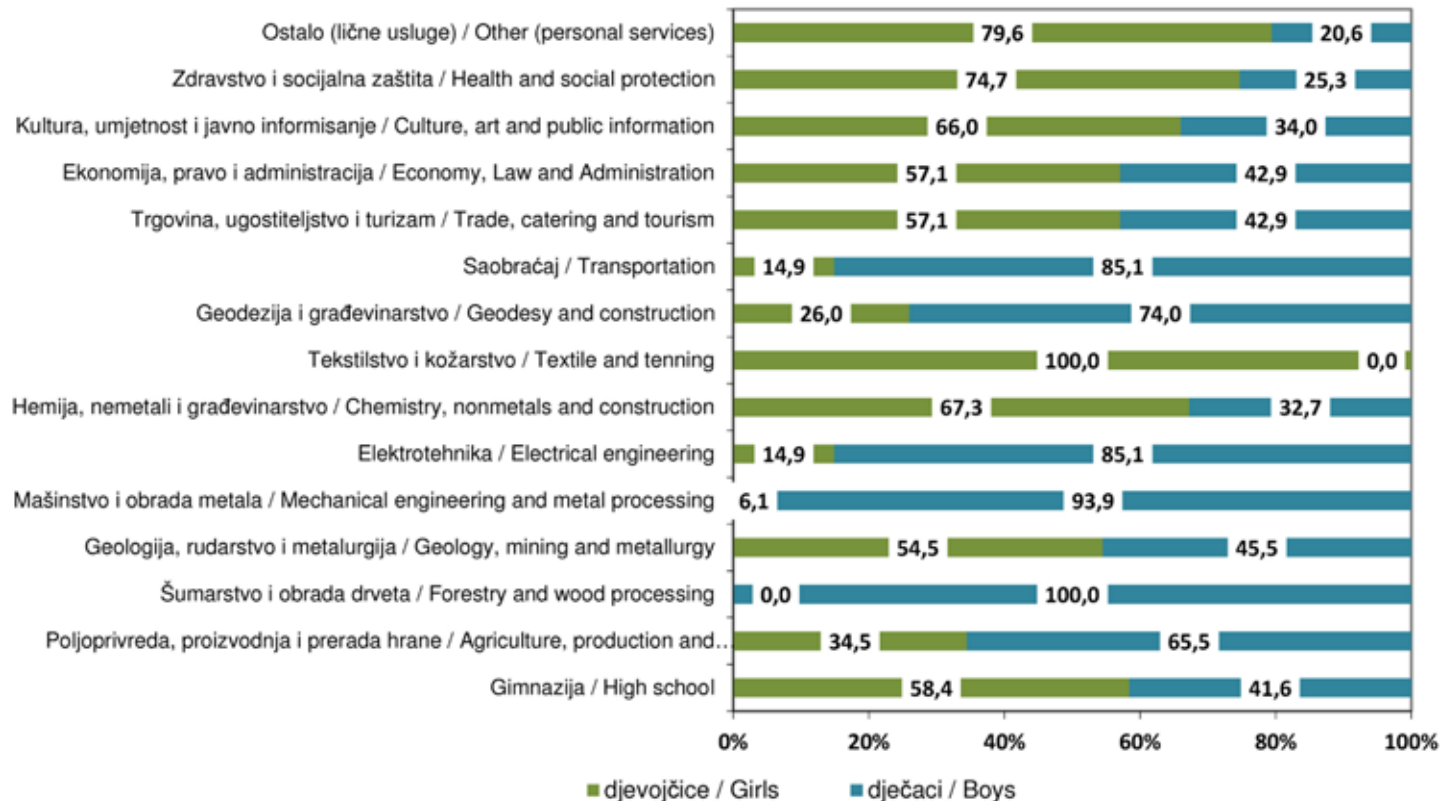
Školska godina <i>School year</i>	Srednje škole (I – IV) / High schools (I – IV)				
	ukupno <i>Total</i>	djevojčice <i>Girls</i>	dječaci <i>Boys</i>	Polna raspodjela, % <i>Gender distribution, %</i>	
				djevojčice <i>Girls</i>	dječaci <i>Boys</i>
2007/2008	31 557	15 665	15 892	49,6	50,4
2008/2009	31 274	15 344	15 930	49,1	50,9
2009/2010	31 643	15 626	1 607	49,4	50,6
2010/2011	32 126	15 632	16 494	48,7	51,3

Nastavno osoblje u srednjim školama | Teachers in secondary schools

Školska godina <i>School year</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci <i>Men</i>	Polna raspodjela, % <i>Gender distribution, %</i>	
			žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>
2007/2008	1 357	897	60,2	39,8
2008/2009	1 368	875	61,0	39,0
2009/2010	1 407	959	59,5	40,5
2010/2011	1 425	907	61,1	38,9

Učenci/ce (u %) koji/e su završili/e srednje obrazovanje po područjima rada , školska 2009/2010.

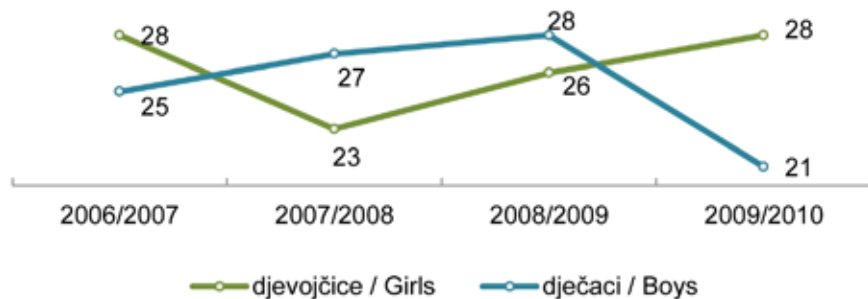
Pupils (in %) who finished secondary education by areas of work, school year 2009/2010

Učenci/ce srednjih škola za djecu sa posebnim potrebama | Pupils in special secondary education

Školska godina School year	Ukupno Total	Djevojčice Girls	Dječaci Boys	Polna raspodjela, % Gender distribution, %	
				djevojčice Girls	dječaci Boys
2007/2008	187	98	89	52,4	47,6
2008/2009	185	101	84	54,6	45,4
2009/2010	184	82	102	44,6	55,4
2010/2011	200	81	119	40,5	59,5

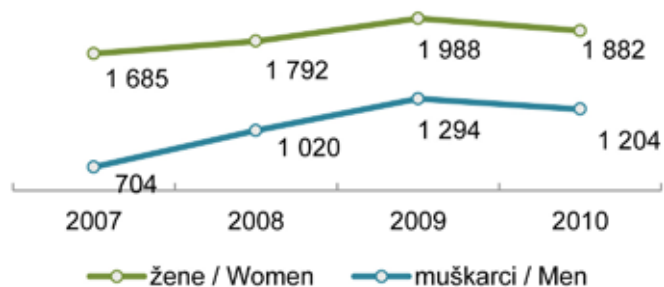
Učenci/ce koji/e su završili/e specijalno srednje obrazovanje Pupils who finished special secondary education

Upisani/e studenti/kinje (osnovne studije) | Students enrolled at university

Godina Year	Ukupno Total	Žene Women	Muškarci Men	Polna raspodjela, % Gender distribution, %	
				žene Women	muškarci Men
2007/2008	18 009	9 651	8 358	53,6	46,4
2008/2009	20 490	11 048	9 442	53,9	46,1
2009/2010	21 199	11 268	9 931	53,2	46,8
2010/2011	22 163	11 748	10 415	53,0	47,0

Diplomirani/e studenti/kinje | Graduate students

Svaka **5-ta** žena upisana 2007/08 godine je diplomirala 2010. godine, dok je za isti period svaki **7-mi** muškarac diplomirao.

Every **5th** woman enrolled in 2007/08 is a graduate in 2010, while for the same period every **7th** man graduated.

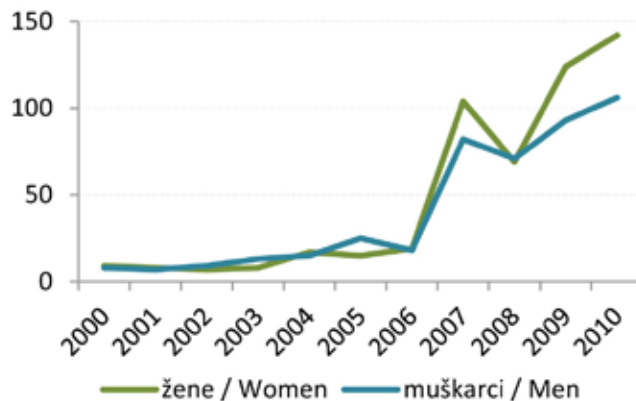
Upisani na postdiplomske studije | Enrolled students on postgraduate studies

Godina Year	Specijalističke studije / <i>Specialist studies</i>					Magistarske studije / <i>Master studies</i>				
	ukupno <i>Total</i>	žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>	Polna raspodjela, % <i>gender distribution, %</i>		ukupno <i>Total</i>	žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>	Polna raspodjela, % <i>Gender distribution, %</i>	
				žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>				žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>
2007	420	320	100	76,2	23,8	966	593	373	61,4	38,6
2008	1 225	864	361	70,5	29,5	1 023	650	373	63,5	36,5
2009	1 653	1 076	577	65,1	34,9	931	556	375	59,7	40,3
2010	1 880	1 159	721	61,6	38,4	1 061	629	432	59,3	40,7

Specijalisti/kinje | *Specialists*

Godina Year	Ukupno <i>Total</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci <i>Men</i>	Polna raspodjela, % <i>Gender distribution, %</i>	
				žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>
2007	106	85	21	80,2	19,8
2008	607	464	143	76,4	23,6
2009	1 098	805	293	73,3	26,7
2010	1 230	827	403	67,2	32,8

Magistri | Masters

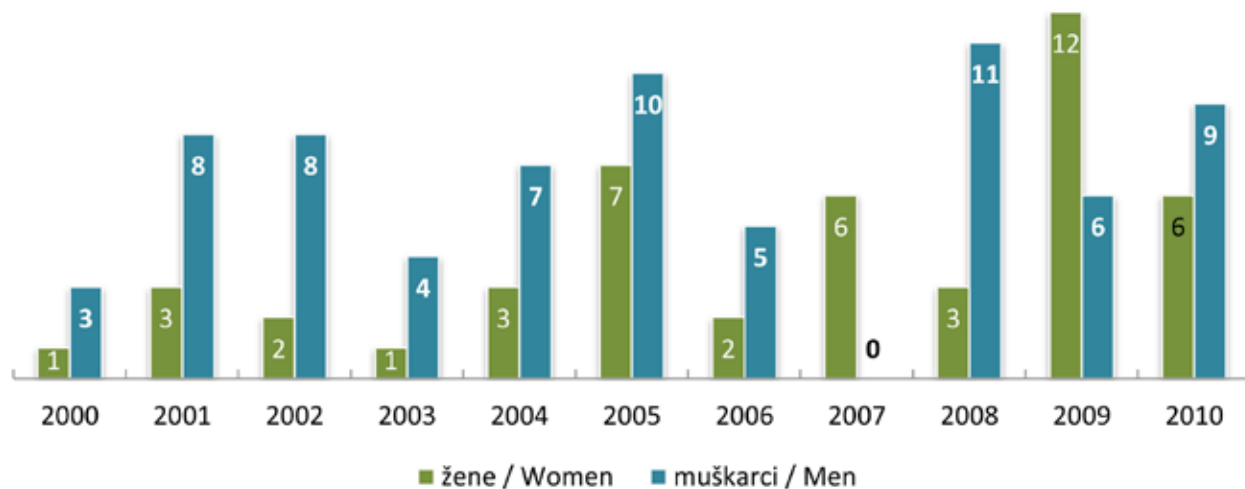
Broj magistara naglo se povećava od 2006. godine, u periodu od 2006. do 2010. stopa rasta muškaraca magistara je **488%** dok je stopa rasta žena magistara **688%**.

Number of Masters is rapidly increasing since 2006, in the period from 2006 to 2010 number of male Masters increased by growth rate of **488%** while number of female Masters increased by growth rate of **688%**.

Magistri nauka prema obrazovnom području naučnog rada, 2010. god.
Masters of Science in the educational field of scientific research, 2010

	Ukupno <i>Total</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci <i>Men</i>	Polna raspodjela, % <i>Gender distribution, %</i>	
				žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>
Ukupno / <i>Total</i>	248	142	106	57,3	42,7
Društvene nauke, poslovanje i pravo / <i>Social sciences, business and law</i>	144	85	59	59,0	41,0
Tehnika, tehnologija i građevinarstvo / <i>Techniques, technology and construction</i>	36	16	20	44,4	55,6
Umjetnost i humanističke nauke / <i>Arts and Humanities</i>	30	16	14	53,3	46,7
Prirod, nauke matematika i informatika / <i>Mathematics and Computer Science</i>	25	17	8	68,0	32,0
Usluge / <i>Services</i>	13	8	5	61,5	38,5

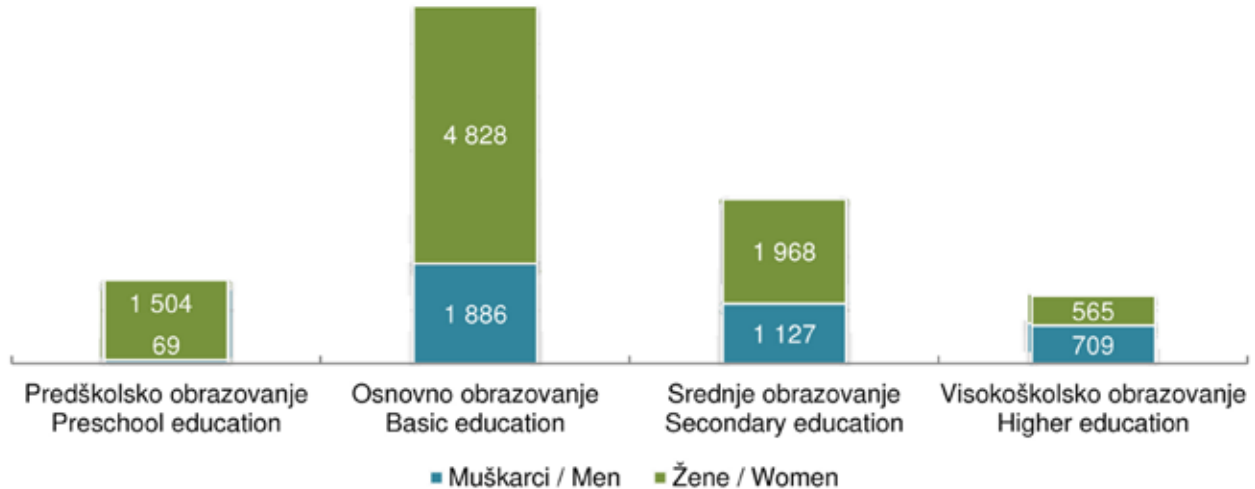
Doktori nauka | Ph.D.

Broj doktora nauka od 2000. do 2010. je rastao po stopi od **200%**, dok je broj doktorki nauka u istom periodu rastao po stopi od **500%**.

The number of male PhDs from 2000 to 2010 grew by growth rate of **200%**, while the doctor of female PhDs in the same period grew by the rate of **500%**.

Zaposleni u školstvu | Employed in educational institutions

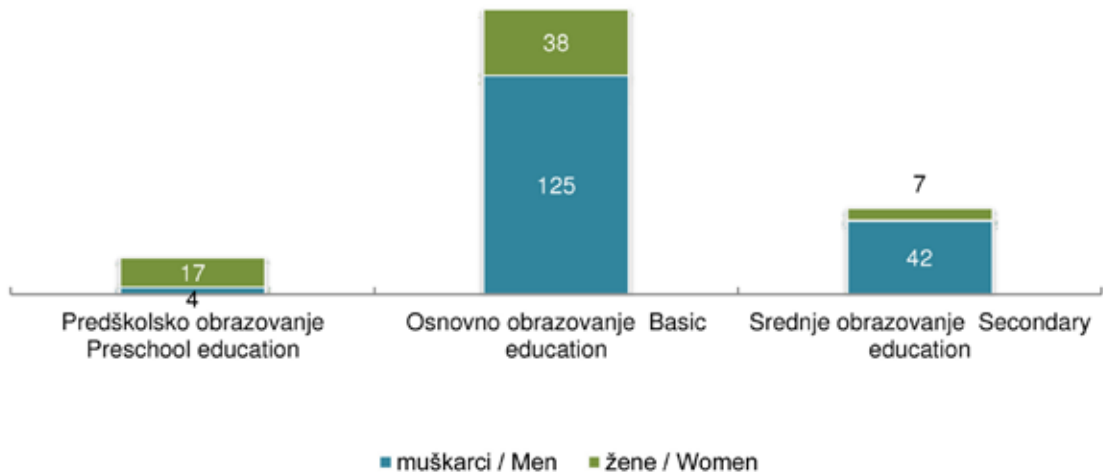

Na svim nivoima obrazovanja je zaposleno više žena nego muškaraca, osim kada je riječ o visokoškolskom obrazovanju gdje je broj zaposlenih muškaraca znatno veći od broja zapošljenih žena.

At all levels of education more women are employed in comparison to men, except when it comes to higher education where the number of male employees greatly exceeds the number of female employees.

Izvor: Ministarstvo prosvjete i sporta | Source: Ministry of Education and Sports

Ko upravlja školama, MUŠKARCI ili ŽENE? | Who manages the schools, MEN or WOMEN?

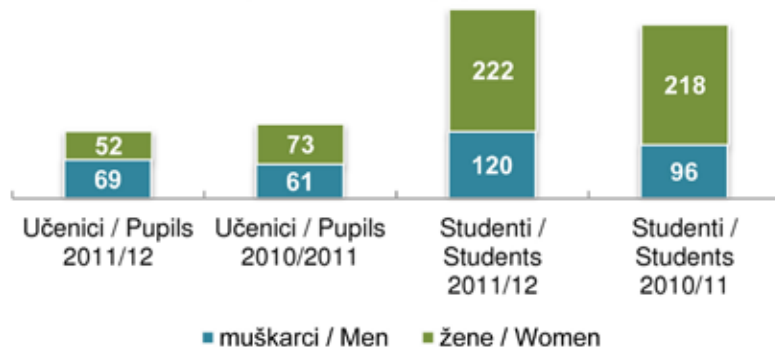

Svaka **134** žena zaposlena u obrazovanju je direktorica, dok svaki **18-ti** muškarac je direktor.

Every **134** woman employed in the education is director, and each **18-th** man is the director.

Izvor: Ministarstvo prosvjete i sporta | Source: Ministry of Education and Sports

Stipendije za najbolje učenike i studente | Scholarships for the best pupils and students

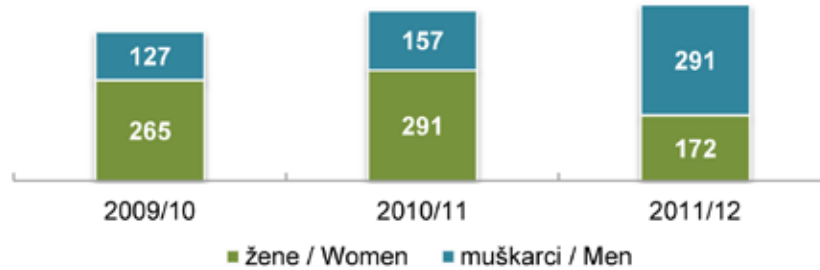

Broj stipendiranih žena u 2011. u odnosu na 2010. godinu se smanjio za čak **69%** dok se broj stipendiranih muškaraca povećao **46%**.

Number of women awarded scholarships in 2011 compared to 2010 decreased by **69%** while the number of scholarship for men increased **46%**.

Izvor: Ministarstvo prosvjete i sporta | Source: Ministry of Education and Sports

Odobrene stipendije, u koga se zapravo ulaže?
Granted scholarships, in who we invest?

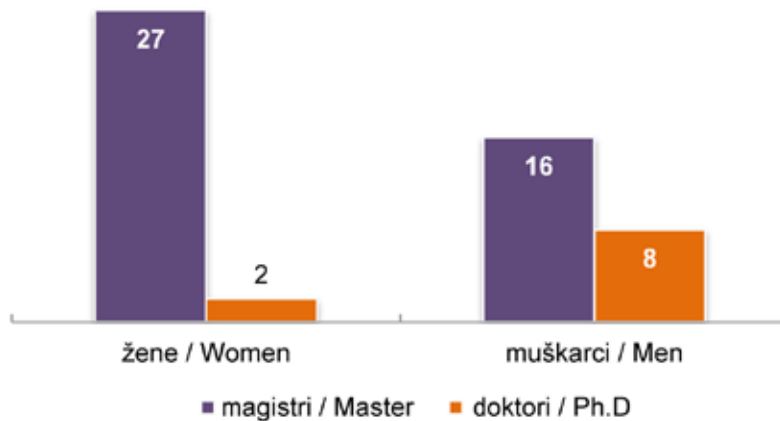

Broj odobrenih stipendija muškarcima od 2010. do 2011. godine se smanjio za **46%**.

Number of scholarships granted to men from 2010 to 2011 decreased by **46%**.

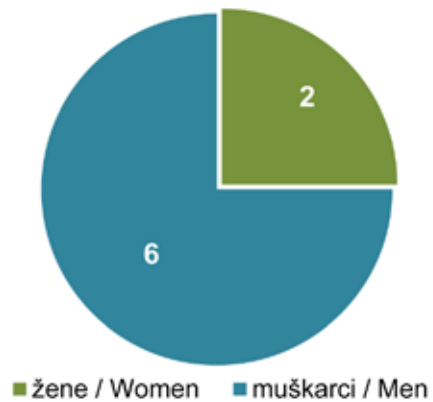
Izvor: *Ministarstvo prosvjete i sporta* | Source: *Ministry of Education and Sports*

Sufinansiranje magistarskih i doktorskih studija, 2011.
Co-financing of master and PhD studies

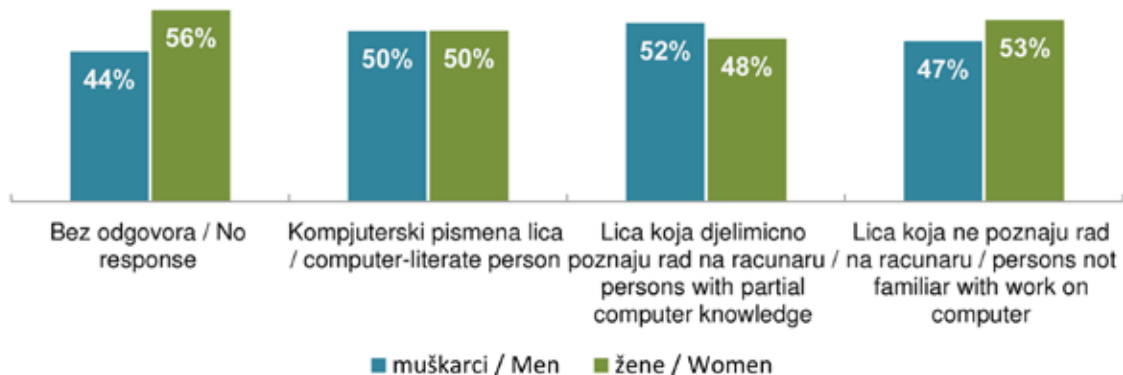
Izvor: Ministarstvo prosvjete i sporta | Source: Ministry of Education and Sports

Broj stimulisanih autora патенata i inovativnih rješenja
Number of stimulating patent authors and innovations

Izvor: *Ministarstvo nauke* | Source: *Ministry of Science*

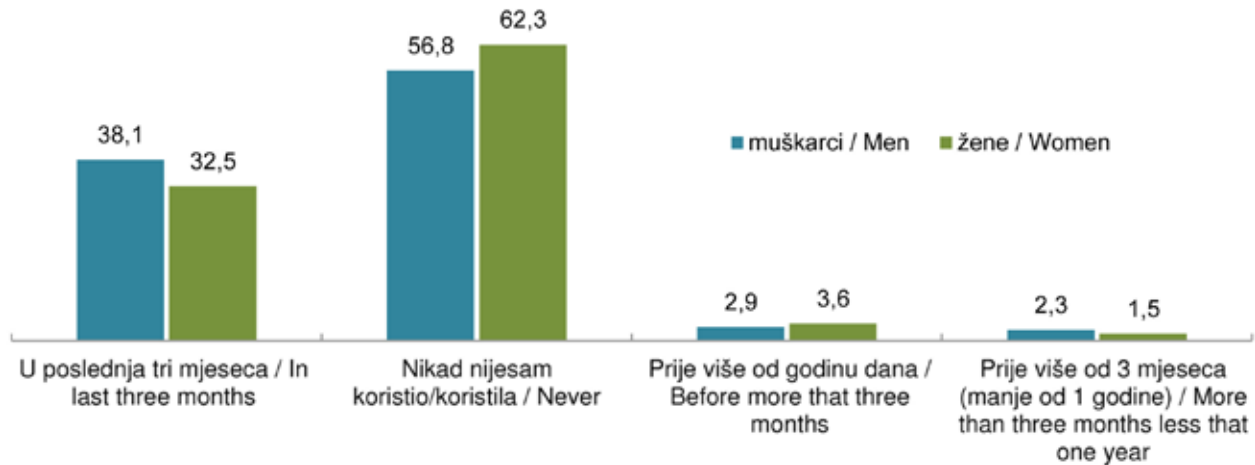
Stanovništvo starosti 15 godina i više prema poznavanju rada na računaru, Popis 2011.
Population aged 15 and over by computer literacy, Census 2011

Polna struktura pokazuje da je podjednak broj kompjuterski pismenih žena i muškaraca, Međutim, ako posmatramo samo žene starije od 15 godina, **34** odsto je kompjuterski pismeno, **16** odsto djelimično poznaje, a **50** odsto ne poznaje rad na računaru.

The gender structure shows that the same number of women and men are computer-literate, However, if we look only women older than 15 years, **34** percent are computer literate, **16** percent partially know, and **50** percent do not know work on the computer.

Kada je lice posljednji put koristilo računar? When the last time person used a computer?

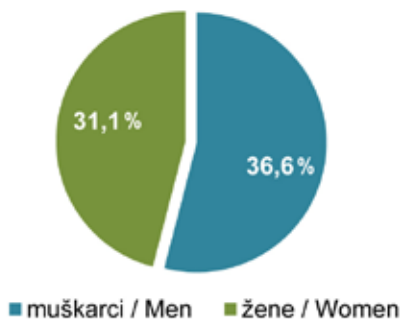
Podaci pokazuju visoki nivo kompjuterske nepismenosti u Crnoj Gori.
Čak **62,3%** žena nikada nije koristilo računar, dok je kod muškaraca taj procenat nešto manji i iznosi **56,8%**.

Data show high levels of computer illiteracy in Montenegro.
Even **62,3%** of women had never used a computer, while in men the percentage is slightly lower (**56,8%**).

Kada je lice poslednji put koristilo Internet? | When person last time used Internet?

	Muškarci / Men	Žene / Women
Nikad nijesam koristio/koristila <i>Never</i>	60,0	66,1
U poslednja tri mjeseca <i>In last three months</i>	36,6	31,1
Prije više od tri mjeseca (manje od 1 godine) <i>More than three months ago, less than year</i>	2,1	1,4
Prije više od godinu dana <i>More than one year ago</i>	1,3	1,4

U poslednja tri mjeseca (u %) Last three months (in %)

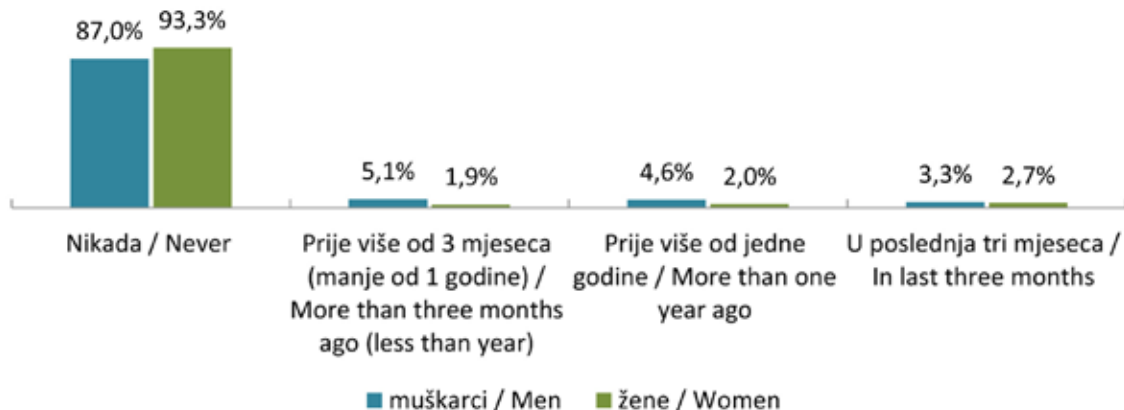

Podaci pokazuju da je Crna Gora još uvijek u informatičkoj tranziciji, čak **60%** muškaraca nikada nije koristila internet, dok je taj procenat kod žena **66%**.

Data show that Montenegro is still in the IT transition, **60%** of men had never used the internet, but this percentage is **66%** among women.

**Kada je lice poslednji put kupilo ili naručilo robu ili usluge preko Interneta u privatne svrhe
(izuzev ručno kucanih e-mail poruka)?**

When was the last time when person bought or ordered goods or services over the Internet for private purposes
(other than SMS)?

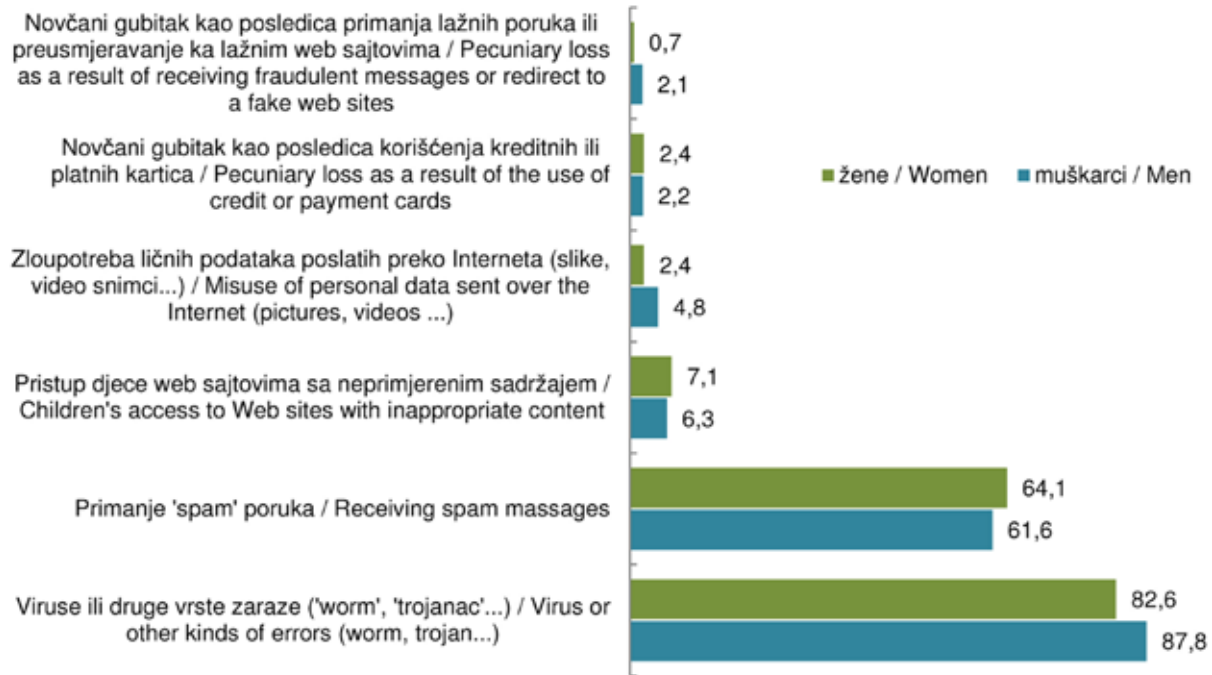

Jedan od dominantnih načina trgovanja u svijetu nije zastupljen u Crnoj Gori.
Čak **93,3%** žena nikada nije naručilo robu preko interneta, dok je taj procenat kod muškaraca **87%**.

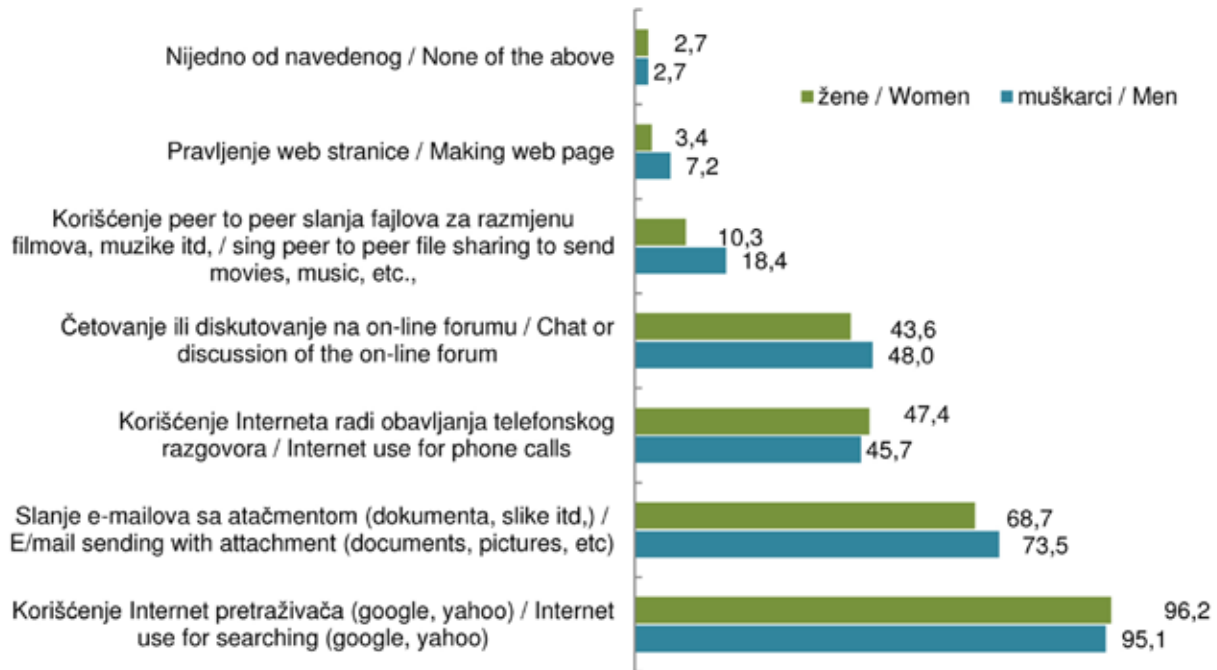
One of the dominant ways of trading in the world is not represented in Montenegro.
Even **93,3%** of women never ordered goods over the Internet, while the percentage of men is **87%**.

Da li je lice tokom poslednjih 12 mjeseci naišlo na bilo koji od navedenih problema u vezi sa bezbjednošću prilikom upotrebe Interneta u privatne svrhe?

Is the person in the last 12 months were encountered in any of the problems related to safety when using internet for private purposes?

Koje je lice od sledećih Internet aktivnosti obavljalo?
What of the following Internet activities person performed?

SOCIJALNA ZAŠTITA

Učenci u domovima učenika osnovnih i srednjih škola školuju se van mjesta boravka roditelja/izdržavaoca i imaju obezbijeđen smještaj, ishranu i vaspitanje.

Studentski domovi obezbjeđuju smještaj i ishranu studentima visokih škola, fakulteta i umjetničkih akademija za vrijeme studija.

Korisnikom socijalne zaštite smatra se svako lice koje je u toku izvještajne godine, jednom ili više puta koristilo određene oblike i mjere socijalne zaštite i usluge socijalne službe. Korisnici socijalne zaštite razvrstavaju se na maloljetne i punoljetne korisnike.

Ustanove za djecu i omladinu (ustanove za djecu i omladinu lišenu roditeljskog staranja, ustanove za djecu i omladinu ometenu u psihičkom i fizičkom razvoju, ustanove za vaspitanje i obrazovanje djece i omladine) obezbjeđuju zbrinjavanje, ishranu, zdravstvenu zaštitu, vaspitanje, obrazovanje i stručno osposobljavanje djece i omladine kojima je potreban ovakav oblik zaštite.

SOCIAL WELFARE

Pupil hostel for primary and secondary schools is an institution which provides accommodation, food and education for pupils who are studying outside their residence.

Student Hostels provide food and accommodation for students of higher education institutions, faculties and art academies during the studies.

Social welfare beneficiary is a person who used certain forms and measures of social welfare and social welfare services once or several times during the observed year. The users of social protection are divided into minors and adults.

Institution for children and youth (institutions for children and youth deprived of parental care, institutions for physically disabled children and youth and institutions for neglected children and youth) provide accommodation, food, health protection, education and vocational training for children and youth who need such form of protection.

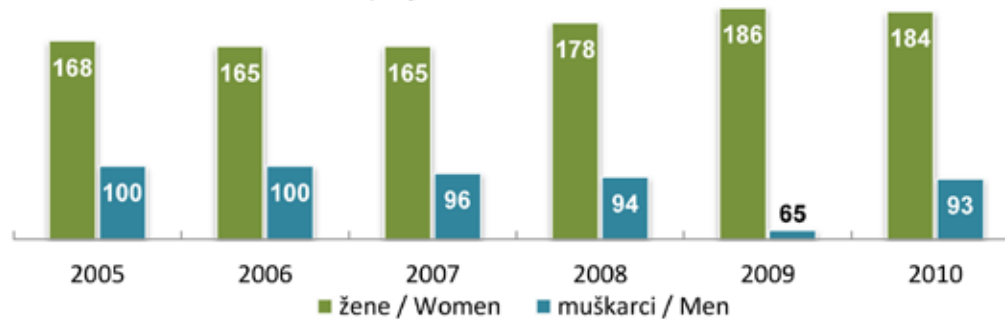
Korisnici penzija prema starosnim grupama, 2011. | Users of pensions according to age groups, 2011

Starosne grupe <i>Age groups</i>	Muškarci <i>Men</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci % <i>Men%</i>	Žene % <i>Women%</i>
do 24	4	0	0,01	0,00
25-29	10	1	0,02	0,00
30-34	48	23	0,10	0,08
35-39	101	44	0,22	0,15
40-44	354	122	0,76	0,43
45-49	1 200	414	2,58	1,45
50-54	2 899	1 146	6,23	4,01
55-59	4 705	4 686	10,12	16,41
60-64	8 385	8 475	18,03	29,67
65-69	8 488	5 125	18,25	17,94
70-74	9 179	4 274	19,74	14,96
75-79	6 001	2 323	12,90	8,13
80-84	3 048	961	6,55	3,36
85 i više	1 241	485	2,67	1,70
Nepoznato/Unknown	1	1	0,00	0,00
Fiktivni JMBG	845	481	1,82	1,68
Ukupno/ <i>Total</i>	46 509	28 561	100,00	100,00

Učenci/ce i studenti/kinje u domovima učenika/ca i studentskim domovima
Pupils and students in student hostels

Godina <i>Year</i>	Ukupno <i>Total</i>	Djevojčice <i>Girls</i>	Dječaci <i>Boys</i>	Polna raspodjela, % <i>Gender distribution, %</i>	
				djevojčice / <i>Girls</i>	dječaci / <i>Boys</i>
2005	2 446	1 519	927	62,1	37,9
2006	2 475	1 537	938	62,1	37,9
2007	2 390	1 485	905	62,1	37,9
2008	2 213	1 322	891	59,7	40,3
2009	2 104	1 304	800	62,0	38,0
2010	3 041	1 756	1 285	57,7	42,3

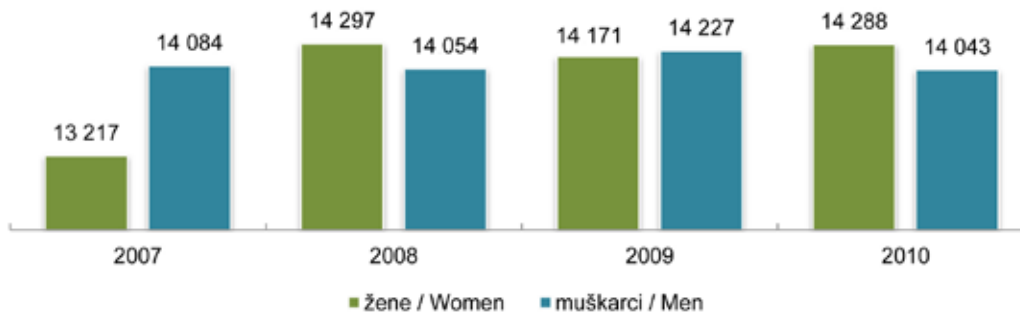
Zaposleni/e u domovima učenika/ca i studenskim domovima
Employees in student hostels

Maloljetni/e korisnici/ce socijalne zaštite | Minors beneficiaries of social welfare

Godina Year	Maloljetni korisnici / Minors			Polna raspodjela, % / Gender distribution, %	
	ukupno Total	djevojčice Girls	dječaci Boys	djevojčice Girls	dječaci Boys
2007	22 595	10 249	12 346	45,4	54,6
2008	27 429	13 558	13 871	49,4	50,6
2009	26 151	12 697	13 462	48,5	51,5
2010	25 213	12 400	12 813	49,2	50,8

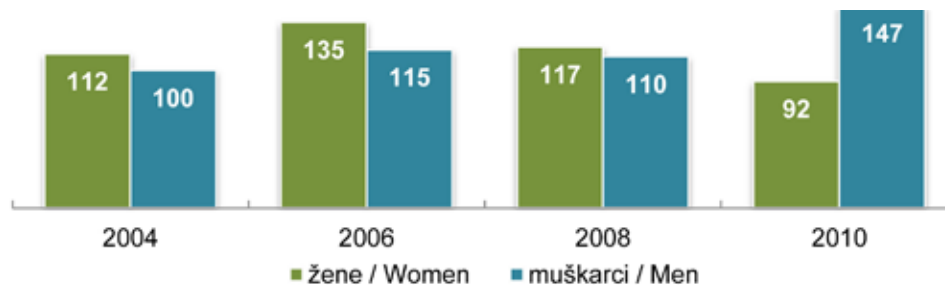
Punoljetni/e korisnici/ce socijalne zaštite | Adult beneficiaries of social welfare

Korisnici/ce u ustanovama za djecu i omladinu lišenu roditeljskog staranja
Beneficiaries in institutions for children and youth deprived of parental care

Godina Year	Korisnici/ce / Beneficiaries			Polna raspodjela, % / Gender distribution, %	
	ukupno Total	djevojčice Girls	dječaci Boys	djevojčice Girls	dječaci Boys
2004	160	73	87	45,6	54,4
2006	169	81	88	47,9	52,1
2008	162	77	85	47,5	52,5
2010	156	63	93	40,4	59,6

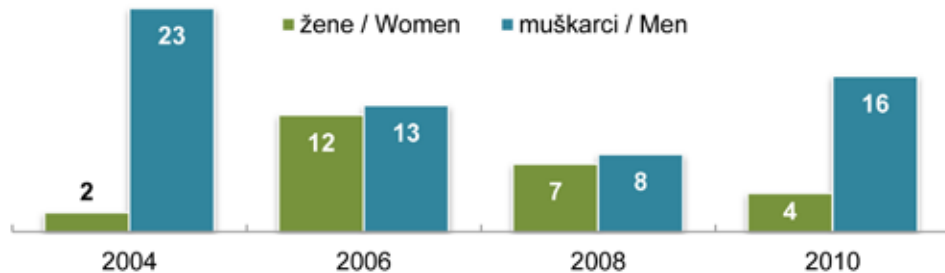
Korisnici/ce u ustanovama za djecu i omladinu ometenu u tjelesnom razvoju
Beneficiaries in institutions for children and youth physically handicapped

Korisnici/ce u ustanovama za djecu i omladinu ometenu u mentalnom razvoju
Beneficiaries in institutions for children and youth mentally handicapped

Godina Year	Korisnici/ce / Beneficiaries			Polna raspodjela, % Gender distribution, %	
	ukupno Total	djevojčice Girls	dječaci Boys	djevojčice Girls	dječaci Boys
2004	130	54	76	41,5	58,5
2006	116	54	62	46,6	53,4
2008	106	45	61	42,5	57,5
2010	99	41	58	41,4	58,6

Korisnici/ce u ustanovama za djecu i omladinu sa poremećajima u ponašanju
Beneficiaries in institutions for children and youth with behaving disorders

PRAVOSUĐE

Osuđena lica jesu lica koja su proglašena krivima i kojima su sudovi opšte nadležnosti konstatovali pravosnažnost presude u odgovarajućoj godini.

Pravosnažno osuđeno maloljetno lice jeste osoba koja ima od 14 do 18 godina starosti i koja je zbog učinjenog djela pravosnažno osuđena na osnovu krivičnog zakona od strane suda opšte nadležnosti.

Pravosnažno osuđeno punoljetno lice jeste osoba koja ima preko 18 godina starosti i koja je zbog učinjenog djela pravosnažno osuđena na osnovu krivičnog zakona od strane suda opšte nadležnosti.

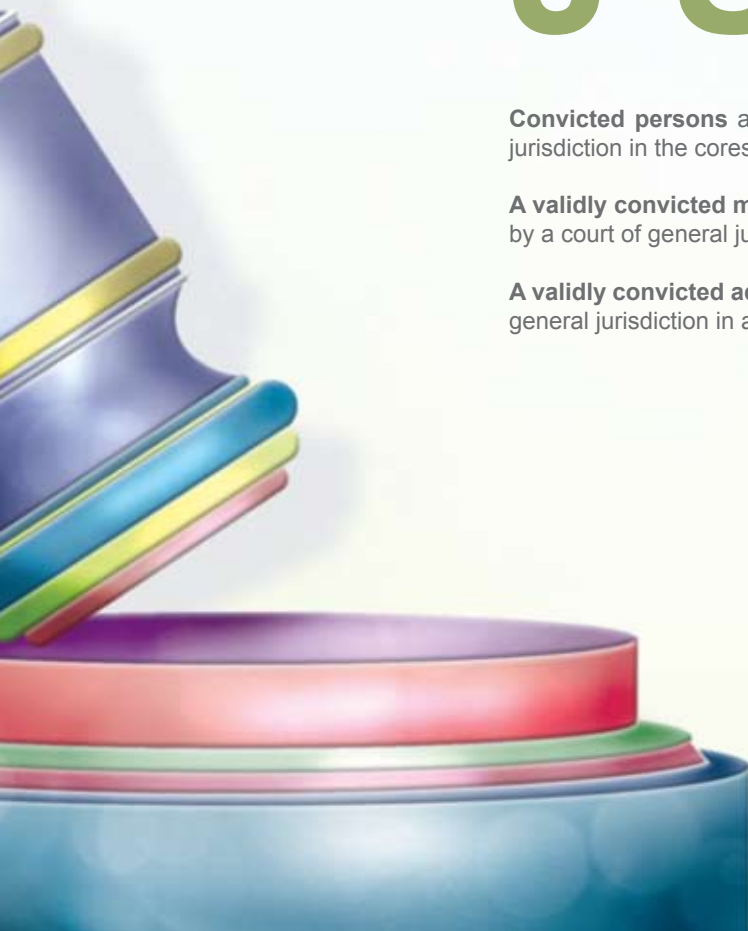

JUSTICE

Convicted persons are those found guilty and sentenced by the courts of general jurisdiction in the corresponding year.

A validly convicted minor is a person aged between 14 and 18 convicted of a crime by a court of general jurisdiction in accordance with the criminal code.

A validly convicted adult is a person aged over 18, convicted of a crime by a court of general jurisdiction in accordance with the criminal code.

Sudije prema vrsti suda i prema polu u 2010.
Judges by the type of the court and sex in 2010

Sud <i>COURT</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci <i>Men</i>	Ukupno <i>Total</i>	Predsjednik/ca suda <i>President of the Court</i>	Polna raspodjela <i>Gender distribution</i>	
					žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>
Vrhovni sud <i>Supreme Court</i>	6	9	15	Žena <i>Woman</i>	40,0	60,0
Upravni sud <i>Administrative Court</i>	3	6	9	Muškarac <i>men</i>	33,3	66,7
Apelacioni sud <i>Court of Appeal</i>	5	4	9	Muškarac <i>Men</i>	55,6	44,4
Privredni sud <i>Commercial Court</i>	14	10	24		58,3	41,7
Viši sud <i>Higher Court</i>	25	24	49		51,0	49,0
Osnovni sud <i>Basic Court</i>	73	75	148		49,3	50,7

Sudije prema vrsti suda i prema polu, 2012. | Judges by the type of court and sex, 2012

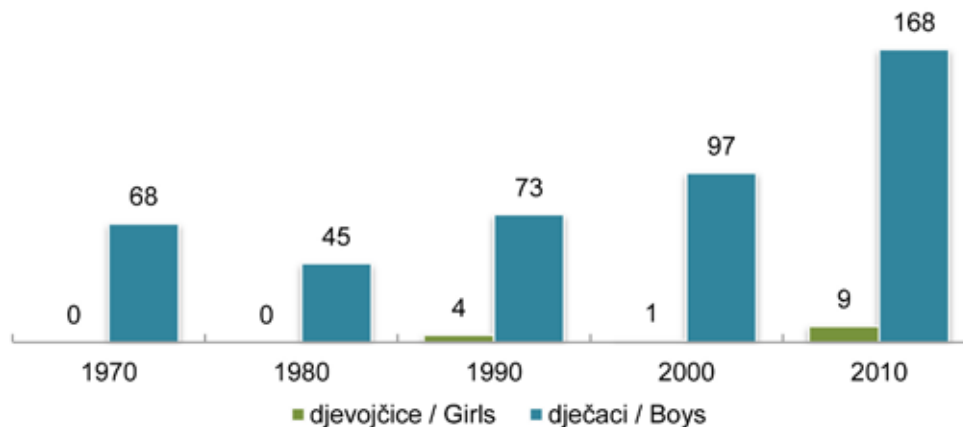
SUD / COURT	Žene Women	Ukupno Total	Predsjednik/ca suda President of court	Žene % Women %
Vrhovni sud <i>Supreme Court</i>	9	18	Žena <i>Woman</i>	50,0%
Upravni sud <i>Administrative Court</i>	5	10	Muškarac <i>Men</i>	50,0%
Apelacioni sud <i>Court of Appeal</i>	6	11	Muškarac <i>Men</i>	54,5%
Privredni sud Bijelo Polje <i>Commercial Court</i>	1	5	Muškarac <i>Men</i>	20,0%
Privredni sud Podgorica <i>Commercial Court</i>	12	17	Muškarac <i>Men</i>	70,5%
Viši sud Bijelo Polje <i>Higher Court</i>	5	18	Muškarac <i>Men</i>	27,7%
Viši sud Podgorica <i>Higher Court</i>	23	35	Muškarac <i>Men</i>	65,7%
Osnovni sud Bar <i>Basic Court</i>	5	10	Muškarac <i>Men</i>	50,0%
Osnovni sud Berane <i>Basic Court</i>	5	10	Muškarac <i>Men</i>	50,0%
Osnovni sud BP <i>Basic Court</i>	9	13	Muškarac <i>Men</i>	69,3%
Osnovni sud Cetinje <i>Basic Court</i>	3	5	Muškarac <i>Men</i>	60,0%
Osnovni sud Danilovgrad <i>Basic Court</i>	2	4	Žena <i>Woman</i>	50,0%
Osnovni sud Herceg Novi <i>Basic Court</i>	5	8	Žena <i>Woman</i>	62,5%
Osnovni sud Kolašin <i>Basic Court</i>	3	4	Muškarac <i>Men</i>	75,0%
Osnovni sud Kotor <i>Basic Court</i>	7	14	Muškarac <i>Men</i>	50,0%
Osnovni sud Nikšić <i>Basic Court</i>	10	17	Muškarac <i>Men</i>	58,8%
Osnovni sud Plav <i>Basic Court</i>	2	3	Muškarac <i>Men</i>	66,6%
Osnovni sud Pljevlja <i>Basic Court</i>	6	7	Žena <i>Woman</i>	85,7%
Osnovni sud Podgorica <i>Basic Court</i>	26	38	Muškarac <i>Men</i>	68,4%
Osnovni sud Rožaje <i>Basic Court</i>	1	4	Muškarac <i>Men</i>	25,0%
Osnovni sud Ulcinj <i>Basic Court</i>	2	7	Žena <i>Woman</i>	28,5%
Osnovni sud Žabljak <i>Basic Court</i>	0	3	Muškarac <i>Men</i>	0,0%
UKUPNO <i>TOTAL</i>	147	261		56,32%

Tužiocu u Crnoj Gori, 2012. | Prosecutors in Montenegro, 2012

TUŽILAŠTVO	Žene <i>Women</i>	Ukupan <i>Total</i>	Tužiocu <i>Prosecutors</i>	Žene % <i>Women %</i>
Vrhovno državno tužilaštvo	2	9	Žena <i>Woman</i>	22,2%
OSOKTK-Specijalno tužilaštvo	4	8	Žena <i>Woman</i>	50,0%
Više državno tužilaštvo PG	8	11	Žena <i>Woman</i>	72,7%
Više državno tužilaštvo BP	2	6	Muškarac <i>Men</i>	33,3%
ODT Podgorica	12	20	Žena <i>Woman</i>	60,0%
ODT Nikšić	5	9	Muškarac <i>Men</i>	55,6%
ODT Bijelo Polje	5	8	Muškarac <i>Men</i>	62,5%
ODT Kotor	4	6	Muškarac <i>Men</i>	66,7%
ODT Herceg Novi	2	4	Žena <i>Woman</i>	50,0%
ODT Ulcinj	1	3	Muškarac <i>Men</i>	33,3%
ODT Bar	4	5	Muškarac <i>Men</i>	80,0%
ODT Kolašin	1	2	Muškarac <i>Men</i>	50,0%
ODT Cetinje	2	4	Muškarac <i>Men</i>	50,0%
ODT Pljevlja	2	5	Muškarac <i>Men</i>	40,0%
ODT Berane	3	5	Žena <i>Woman</i>	60,0%
ODT Rožaje	0	3	Muškarac <i>Men</i>	0,0%
ODT Plav	1	2	Muškarac <i>Men</i>	50,0%
UKUPNO / TOTAL	58	110		53,0%

Izvor: Centar za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija | Source: Center for the training of judges and prosecutors

Osuđeni maloljetni učinioci krivičnih djela | Convicted minors

Broj osuđenih maloljetnih učinioca krivičnih djela u konstantnom je porastu. Od 2000. do 2010. godine broj osuđenih maloljetnih dječaka je porastao **1,73** puta dok je broj osuđenih maloljetnih djevojčica u istom periodu porastao za **9** puta.

The number of convicted minors is constantly increasing. From 2000 to 2010, the number of convicted minors boys grew **1,73** times, while the number of convicted underage girls in the same period increased by **9** times.

Osuđeni maloljetni učinioci krivičnih djela po grupama krivičnih djela
Convicted minors according to type of crime and sex

Vrsta krivičnog djela Type of crime	Ukupno Total	Djevojčice Girls	Dječaci Boys	Polna raspodjela (%) Gender distribution (%)	
				djevojčice Girls	dječaci Boys
UKUPNO / TOTAL	177	9	168	5,1	94,9
<i>Krivična djela protiv / Crime against</i>					
Života i tijela / Persons	52	5	47	9,6	90,4
Časti i ugleda i polne slobode <i>Honour, reputation and sexual freedoms</i>	4	1	3	25,0	75,0
Imovine / Property	67	1	66	1,5	98,5
Bezbjednosti javnog saobrać. <i>Public transport safety</i>	11	-	11	-	100,0
Javnog reda i pravnog saobraćaja <i>Law and order</i>	22	2	20	9,1	90,9
Ostala krivična djela / Other criminal acts	21	-	21	-	100,0

Čak **38%** učinjenih krivičnih djela je protiv imovine, od tog broja **98,5%** su počinioci muškog pola dok je svega **1,5%** počinioca ženskog pola. Po svim vrstama krivičnih djela, počinioci muškog pola dominiraju.

38% of committed crimes is against property, of that number **98,5%** of the perpetrators are male while only **1,5%** female. In all types of criminal acts, male perpetrators are dominating.

Osuđeni maloljetni učinioci krivičnih djela po godinama života, 2010. | Convicted minors by age, 2010

Starost Age	Ukupno Total	Djevojčice Girls	Dječaci Boys	Polna raspodjela, % Gender distribution (%)	
				djevojčice Girls	dječaci Boys
UKUPNO / TOTAL	177	9	168	5,1	94,9
14 godina / Aged 15	9	-	9	-	100,0
15 godina / 15 years	31	1	30	3,2	96,8
16 godina / 16 years	39	2	37	5,1	94,9
17 godina / 17 years	98	6	92	6,1	93,9

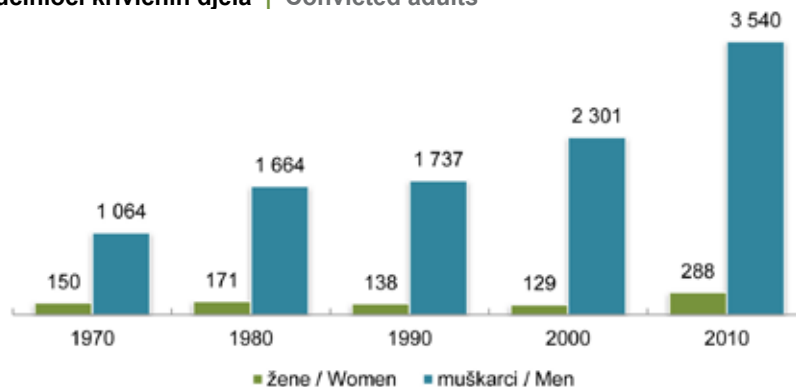
Najveći broj osuđenih maloljetnih učinioaca krivičnih djela je sa 17 godina. Od tog broja, čak **92** počinioca su muškog pola, dok je njih svega **6** ženskog pola.

The biggest number of convicted minors offenders are of 17 years old. Of these number, **92** perpetrators were male, while only **6** of them are female.

Osuđeni punoljetni učinioci krivičnih djela | Convicted adults

Broj osuđenih punoljetnih učinioaca krivičnih djela je u konstantnom porastu. Od 1970. do 2010. ovaj broj se povećao čak **3,3** puta za muškarce i **1,9** puta za žene.

Number of convicted adult offenders is constantly rising. From 1970 to 2010 this number has increased even **3,3** times for men and **1,9** times for women.

Osuđeni punoljetni učinioci krivičnih djela po godinama života, 2010. | Convicted adults by age, 2010

Starost Age	Ukupno Total	Žene Women	Muškarci Men	Polna raspodjela Gender distribution	
				žene Women	muškarci Men
UKUPNO / TOTAL	3 828	288	3 540	7,5	92,5
18 – 20	335	20	315	5,9	94,1
21 – 24	541	24	517	4,4	95,6
25 – 29	649	44	605	6,8	93,2
30 – 39	833	56	777	6,7	93,3
40 – 49	651	66	585	10,2	89,8
50 – 59	452	41	411	9,1	90,9
60 i više godina Aged 60 and more	275	32	243	11,7	88,3
Nepoznato / Unknown	92	5	87	5,4	94,6

Najviše osuđenih lica je godišnje dobi od 30 do 39 godina starosti, dok u u svim godišnjim grupama, muški učinioci krivičnih djela dominiraju.

The most convicted adults are between 30 and 39 years of age, while in all age groups, male offenders are dominating.

Vrsta krivičnog djela, 2010 | Type of criminal offence, 2010

Vrsta krivičnog djela <i>Type of crime</i>	Ukupno <i>Total</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci <i>Men</i>	Polna raspodjela / <i>Gender Distribution</i>	
				žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>
UKUPNO / <i>TOTAL</i>	3 828	288	3 540	7,5	92,5
Krivična djela protiv <i>Crime against</i>					
Života i tijela / <i>Persons</i>	404	24	380	5,9	94,1
Sloboda i prava čovjeka i građ, <i>Human and civil rights and freedom</i>	204	12	192	5,9	94,1
Izbornih prava / <i>Voting rights</i>	-	-	-	-	-
Zdravlja ljudi / <i>Human health</i>	135	4	131	2,9	97,1
Časti i ugleda / <i>Honor and reputation</i>	34	7	27	20,5	79,5
Polne slobode / <i>Sexual integrity</i>	17	-	17	-	100,0
Braka i porodice / <i>Marriage and family</i>	199	17	182	8,5	91,5
Prava iz rada / <i>Labour rights</i>	1	-	1	-	100,0
Životne sredine / <i>Environment</i>	201	10	191	4,9	95,1
Državnih organa / <i>State bodies</i>	264	29	235	10,9	89,1
Imovine / <i>Property</i>	1 015	88	927	8,7	91,3
Opšte sigur, ljudi i imovine <i>General safety of persons and property</i>	57	4	53	7,1	92,9
Bezbjednosti javnog saobraća, <i>Public transport safety</i>	536	40	496	7,4	92,6
Pravosuđa / <i>Judiciary</i>	32	3	29	9,3	90,7
Javnog reda i mira / <i>Law and order</i>	346	4	342	1,2	98,85
Službene dužnosti / <i>Official duties</i>	52	4	48	7,7	92,3
Platnog prometa i priv, poslov, / <i>Payment operations</i>	114	19	95	16,6	83,4
Pravnog saobraćaja / <i>Legal transaction</i>	210	23	187	10,9	89,1
Ostala krivična djela / <i>Other criminal acts</i>	7	-	7	-	100,0

Aktivno stanovništvo čine lica stara 15 i više godina koja obavljaju zanimanje, kao i nezaposlena lica koja traže posao i lica koja su privremeno prekinula obavljanje zanimanja zbog služenja vojnog roka (aktivna lica koja ne obavljaju zanimanje).

Neaktivno stanovništvo čine sva lica stara 15 i više godina koja nisu svrstana u aktivno stanovništvo.

Aktivno stanovništvo koje obavlja zanimanje čine lica stara 15 i više godina koja obavljaju određenu vrstu poslova u cilju sticanja sredstava za život.

Djelatnost se odnosi na ekonomsku aktivnost preduzeća, radnje, ustanove, zadruge, itd, u kojoj lice radi.

Podaci o prosječnim zaradama prikazuju prosječne zarade isplaćene u septembru 2011. Pod pojmom prosječna zarada zaposlenog lica podrazumijeva se: Zarada zaposlenog ostvarena za obavljani rad i vrijeme provedeno na radu, uvećane zarade, naknade zarada i druga lična primanja koja podliježu plaćanju poreza na dohodak fizičkih lica, utvrđena zakonom, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu, osim otpremnina, solidarnih i socijalnih pomoći, naknada za odvojeni život i jubilarnih nagrada.

Stopa aktivnosti predstavlja procenat aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu starom 15 i više godina.

Stopa zaposlenosti predstavlja procenat zaposlenih u ukupnom stanovništvu starom 15 i više godina.

Stopa nezaposlenosti predstavlja procenat nezaposlenih u ukupnom broju aktivnih stanovnika.

Stopa neaktivnosti predstavlja procenat neaktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu starom 15 i više godina.

Prosječna zarada izračunava se tako što se ukupno isplaćena masa zarada u mjesecu dijeli sa brojem zaposlenih na koje se odnose izvršene isplate.

Objašnjenje znakova

- . nije nula ali je izuzetno neprecizna procjena ($CV \geq 0,3$)
- () neprecizna procjena ($0,2 \leq CV < 0,3$)
- { } manje precizna procjena ($0,1 \leq CV < 0,2$)
- CV:** Koeficijent varijacije

EMPLOYMENT AND WAGES

Active population comprises persons aged 15 and above who perform an occupation, as well as unemployed persons looking for employment and persons which temporarily stopped to perform an occupation, due to military service (active persons not performing occupation).

Non-active population comprises all persons aged 15 and above which are not classified as active population.

Active population doing activity comprises persons aged 15 and above who perform a job as means of living.

The term **activity** refers to the economic activity of an enterprise, shop, institution, cooperative etc. a person works for.

Data on average earnings show earnings paid out in a September 2011. Average employed person earnings comprise earnings realized by an employed person during regular working hours, raised earnings and other personal earnings liable to tax for the income of natural persons defined by the law, collective contract, and working contract, except severance pay, welfare payments, separation allowance, and jubilee rewards.

Activity rate is the percentage of active population in the total population aged 15 and above.

Employment rate is the percentage of employees in the total population aged 15 and above.

Unemployment rate is the percentage of unemployed in the total population aged 15 and above.

Inactivity rate is the percentage of non-active population in the total population aged 15 and above.

The average salary is calculated by the total mass of salary paid in the month divided by the number of employees referred to payments made.

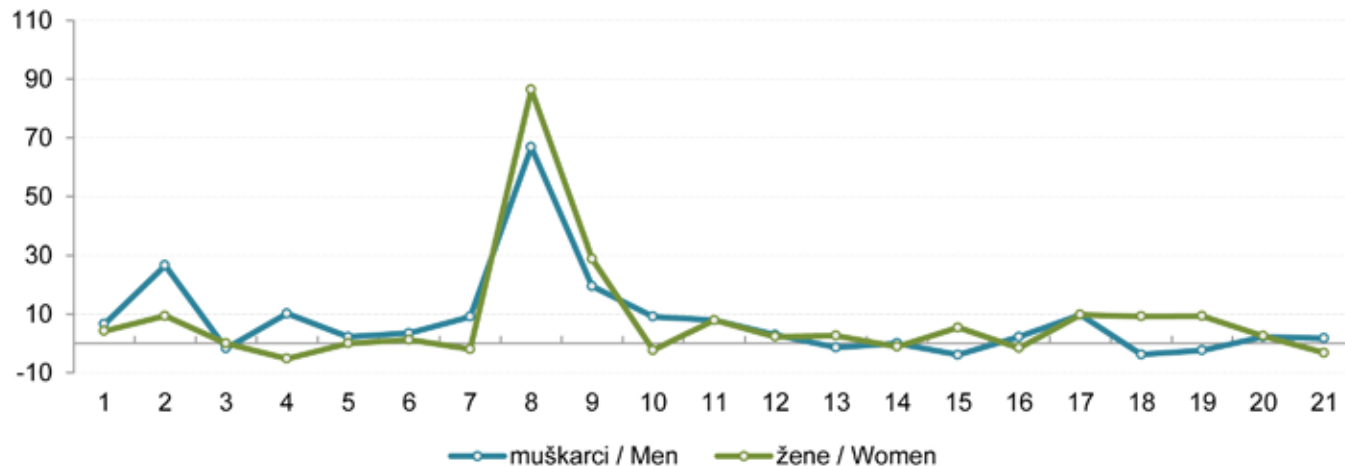
Legend

- . not zero but is very imprecise estimate ($CV > 0.3$)
- (()) imprecise estimate ($0.2 \leq CV < 0.3$)
- { } less precise estimate ($0.1 \leq CV < 0.2$)
- CV:** Coefficient of variation

Zaposlena lica, prema sektorima djelatnosti i polu, Crna Gora 2011.
Persons in employment by sectors of activity and sex, Montenegro 2011

		(U hiljadama / In 1 000)		
		ukupno Total	muškarci Men	žene Women
	Ukupno / Total	196,0	109,6	86,4
1	Poljoprivredne djelat. / Agriculture	10,9	7,3	3,6
2	Nepoljoprivredna zanimanja / Industry	37,2	29,1	8,1
3	Vađenje ruda i kamena / Mining	((2,1))	(1,8)	.
4	Prerađivačka djelatnost / Manufacturing	15,6	11,1	(4,5)
5	Snabdijevanje el. energ.. gasom.parom i klimatizacija / Electricity. gas. steam and air conditioning	2,9	2,4	.
6	Snabdijevanje vodom. upravljanje otpadnim vodama / Water supply.wastewater management	4,8	3,8	(1,0)
7	Građevinarstvo / Construction	11,7	9,9	(1,8)
8	Uslužne djelatnosti / Services	147,9	73,2	74,7
9	Trgovina na veliko i malo. Opravka / Wholesale. retail; certain repair	46,2	21,4	24,9
10	Saobraćaj. skladištenje i veze / Transport. storage and communication	12,0	10,0	(2,0)
11	Usluge smještaja i ishrane / Accommodation and food services	15,5	8,7	6,8
12	Informisanje i komunikacije / Information and communications	5,2	3,1	2,0
13	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja / Financial and insurance activities	3,8	(1,6)	2,2
14	Poslovanje sa nekretninama / Real estate. leasing and business activities	(1,1)	.	(1,0)
15	Stručne. naučne i tehničke djelatnosti / Professional. scientific and technical activities	9,0	(4,3)	4,7
16	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti / Administrative and support service activities	3,8	2,4	(1,3)
17	Državna uprava i odbrana. obavezno socijalno osiguranje / Public administ. and defence	19,1	10,6	8,5
18	Obrazovanje / Education	12,1	(4,2)	7,9
19	Zdravstvena i socijalna zaštita / Health and social work	10,7	2,6	8,0
20	Umjetnost. zabava i rekreacija / Arts, entertainment and recreation	4,5	2,4	2,2
21	Ostale uslužne djelatnosti / Other social and personal services	(4,7)	1,9	(2,8)

Zaposlena lica, prema sektorima djelatnosti i polu u %, Crna Gora 2011.
Persons in employment by sectors of activity and sex in %, Montenegro 2011

Najveći broj zaposlenih muškaraca i žena je u uslužnoj djelatnosti, čak **147 900**, podjednako učešće imaju i žene i muškarci. Najmanja zaposlenost, kako za muškarce tako i za žene, ostvarena je u sektoru poslovanja sa nekretninama.

The biggest number of employed men and women are in the services, even **147 900**, with equal participation of women and men. The lowest employment for both men and women, was in the real estate business sector.

Izvor: Anketa o radnoj snazi | Source: Labour force survey

Stope aktivnosti stanovništva po starosnim grupama i polu, 2011.
Measures of the activity of the population by age groups and sex, 2011

Starost Age	Ukupno / Total			Žene / Women			Muškarci / Men		
	stopa aktivnosti Activity rate	stopa zaposlenosti Employment rate	stopa nezaposlenosti Unemployment rate	stopa aktivnosti Activity rate	stopa zaposlenosti Employment rate	stopa nezaposlenosti Unemployment rate	stopa aktivnosti Activity rate	stopa zaposlenosti Employment rate	stopa nezaposlenosti Unemployment rate
15+	48,7	39,1	19,7	42,1	33,6	20,0	55,7	44,8	19,5
15-24	20,8	13,1	37,1	16,7	10,2	39,3	24,6	15,8	(35,6)
25-49	75,6	59,9	20,7	69,9	55,4	20,7	81,3	64,5	20,7
50-64	51,1	44,6	12,6	40,9	35,7	12,8	61,7	54,0	12,4
65+	2,9	2,8	.	1,2	1,2	.	5,1	5,0	.
15-64	57,3	45,9	19,9	50,9	40,7	20,1	63,8	51,2	19,7
55-64	40,5	35,6	12,1	27,9	24,6	(11,8)	54,0	47,4	(12,2)

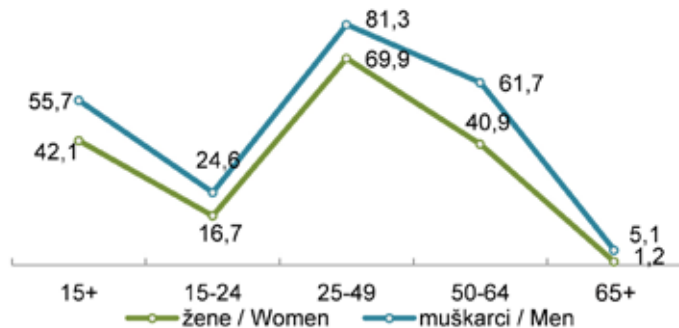
Po svim godišnjim grupama stope aktivnosti su veće kod muškaraca nego kod žena. Stope aktivnosti su najveće u starosnoj grupi od 25-49 godina i iznose **81,3%** kod muškaraca odnosno **69,9%** kod žena.

In all age groups, the activity rates are higher when it comes to men than women. The highest activity rates are in the age group from 25 to 49 years and amount to **81,3%** for men and **69,9%** for women.

Izvor: Anketa o radnoj snazi | Source: Labour force survey

Stope aktivnosti po starosnim grupama, 2011.

Activity rates by age, 2011

Po svim godišnjim grupama tope aktivnosti su veće kod muškaraca nego kod žena. Stope aktivnosti su najveće u starosnoj grupi od 25-49 godina i iznose 81,3% kod muškaraca odnosno 69,9% kod žena.

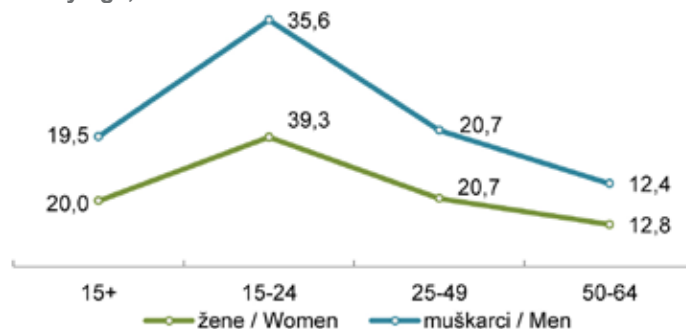
In all age groups, the activity rates are higher when it comes to men than women. The highest activity rates are in the age group from 25 to 49 years and amount to 81,3% for men and 69,9% for women.

Stope nezaposlenosti po starosnim grupama, 2011.

Unemployment rates by age, 2011

Stope nezaposlenosti po svim starosnim grupama su veće kod žena nego kod muškaraca. Najveća stopa nezaposlenosti je u dobnoj grupi od 15 do 24 godine i iznosi 39,3 za žene, odnosno 35,6 za muškarce.

In all age groups, the unemployment rates are higher when it comes to women than men. The highest unemployment rate in the age group from 15 to 24 years and it is 39,3 for women and 35,6 for men.

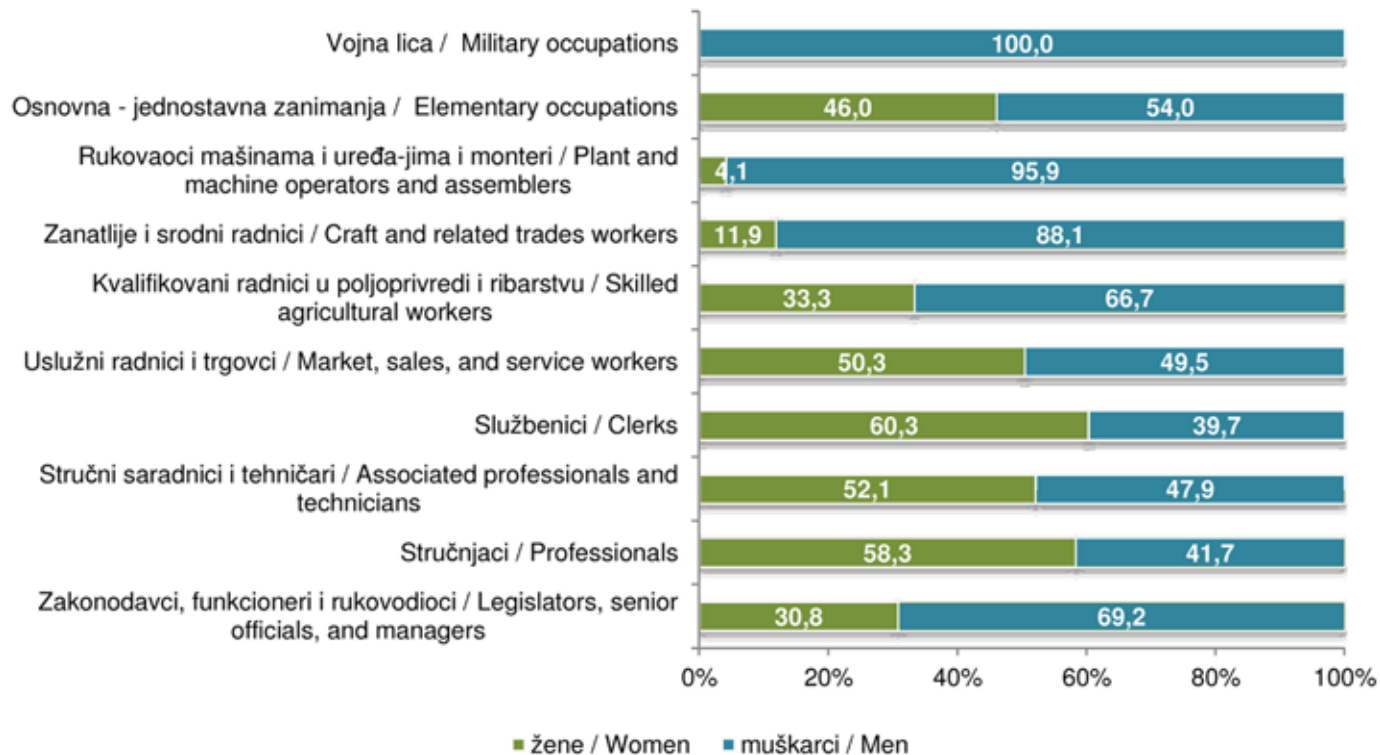
Izvor: Anketa o radnoj snazi | Source: Labour force survey

Zaposleni/e radnici/e prema zanimanju i polu, 2011. | Employees by occupation and sex, 2011

	(U hiljadama / In 1 000)			Polna raspodjela Gender distribution	
	ukupno Total	žene Women	muškarci Men	žene Women	muškarci Men
Ukupno / Total	196,0	86,4	109,6		
Zakonodavci, funkcioneri i rukovodioci Legislators, officials, and managers	10,4	3,2	7,2	30,8	69,2
Stručnjaci / Professionals	32,9	19,2	13,7	58,3	41,7
Stručni saradnici i tehničari Associated professionals and technicians	28,6	14,9	13,7	52,1	47,9
Službenici / Clerks	19,4	11,7	7,7	60,3	39,7
Uslužni radnici i trgovci Market, sales, and service workers	50,5	25,4	25,0	50,3	49,5
Kvalifikovani radnici u poljoprivredi i ribarstvu Skilled agricultural workers	8,7	(2,9)	5,8	33,3	66,7
Zanatlije i srodni radnici Craft and related trades workers	16,8	2,0	14,8	11,9	88,1
Rukovaoci mašinama i uređajima i monter Plant and machine operators and assemblers	14,6	0,6	14,0	4,1	95,9
Osnovna - jednostavna zanimanja Elementary occupations	13,9	6,4	7,5	46,0	54,0
Vojna lica / Military occupations	(0,2)		(0,2)		100,0

Izvor: Anketa o radnoj snazi | Source: Labour force survey

Zaposleni/e radnici/e (u %) prema zanimanju i polu, 2011. | Employees (in %) by occupation and sex, 2011

Izvor: Anketa o radnoj snazi | Source: Labour force survey

Zaposlena lica prema stepenju obrazovanja i polu, 2011. | Employed population by education and sex, 2011

	(U hiljadama / In 1 000)			(U procentima / In %)			%Žene %Women
	ukupno Total	žene Women	muškarci Men	ukupno Total	žene Women	muškarci Men	
Ukupno / Total	196,0	86,4	109,6	100,0	100,0	100,0	44,1
Bez škole i nepotpuna osnovna škola Less than primary education	2,1	0,9	1,3	1,1	1,0	1,2	41,2
Osnovna škola / Primary education	14,0	(4,3)	9,7	7,1	(4,9)	8,9	(30,4)
Stručno obrazovanje nakon osnovne škole Vocational education after primary school	21,4	5,9	15,5	10,9	6,8	14,1	27,6
Srednje opšte obrazovanje Secondary general education	9,8	4,9	4,9	5,0	5,7	4,5	49,9
Srednje stručne škole Secondary vocational education	98,2	44,9	53,3	50,1	52,0	48,6	45,7
Više i visoko stručno obrazovanje Tertiary education	50,4	25,5	24,9	25,7	29,5	22,7	50,6
Od toga / of which							
Više stručno obrazovanje First stage of tertiary education	9,4	4,4	5,0	4,8	5,1	4,6	46,7
Fakultet, akademija ili visoka škola, doktori i magistri nauka Second stage of tertiary education, bachelors', ma-sters, or doctors' degree	41,0	21,1	19,9	20,9	24,5	18,1	51,5

Izvor: Anketa o radnoj snazi | Source: Labour force survey

Zaposleni/e radnici/e prema obliku svojine i polu, 2011.
Employees according to form of ownership and sex, 2011

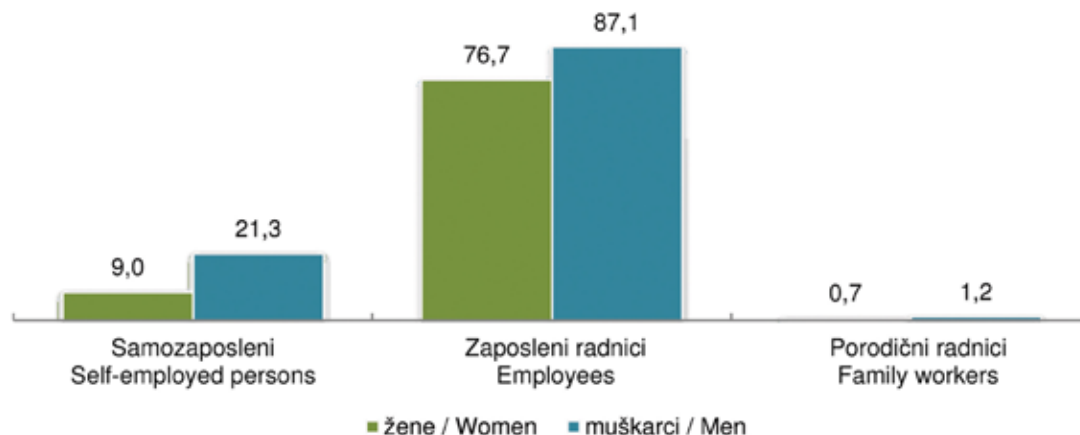
	(U hiljadama / In 1 000)			(U procentima / In %)			%Žene %Women
	ukupno Total	žene Women	muškarci Men	ukupno Total	žene Women	muškarci Men	
Ukupno / Total	163,8	76,7	87,1	100,0	100,0	100,0	46,8
Institucije centralne ili lokalne uprave; NVO ili humanitarne organizacije <i>Central or local government; NGO</i>	19,7	10,9	8,8	12,0	14,3	10,1	55,5
Preduzeće koje pripada državi ili opštini <i>Publicly owned enterprise</i>	49,7	22,6	27,2	30,4	29,4	31,2	45,4
Privatna kompanija ili preduzeće (uključujući one sa učešćem privatnog kapitala) / <i>Private company or enterprise (including those with some private capital participation)</i>	91,7	42,1	49,6	56,0	54,9	56,9	45,9
Privatno domaćinstvo / <i>Private household</i>	2,1	(1,0)	(1,1)	1,3	(1,3)	(1,3)	(47,7)
Nepoznato / <i>Unknown</i>	(0,6)	0,1	((0,5))	0,4	((0,1))	((0,6))	.

Od ukupnog broja zaposlenih, njih 30,4% radi u preduzećima koja pripadaju državi ili opštini.
 Najviše radnika zaposleno je u privatnim preduzećima, čak 56%, od čega su 54,9% žene i 56,9% muškarci.

Out of the total employed, 30,4% of them work in companies that belong to the state or municipality.
 Most workers are employed in private enterprises, even 56%, of this number women were 54,9% and 56,9% are men.

Izvor: Anketa o radnoj snazi | Source: Labour force survey

Zaposlena lica po statusu zaposlenja i polu, 2011. (u 1 000)
Persons in employment by status in employment and sex, 2011 (in 1 000)

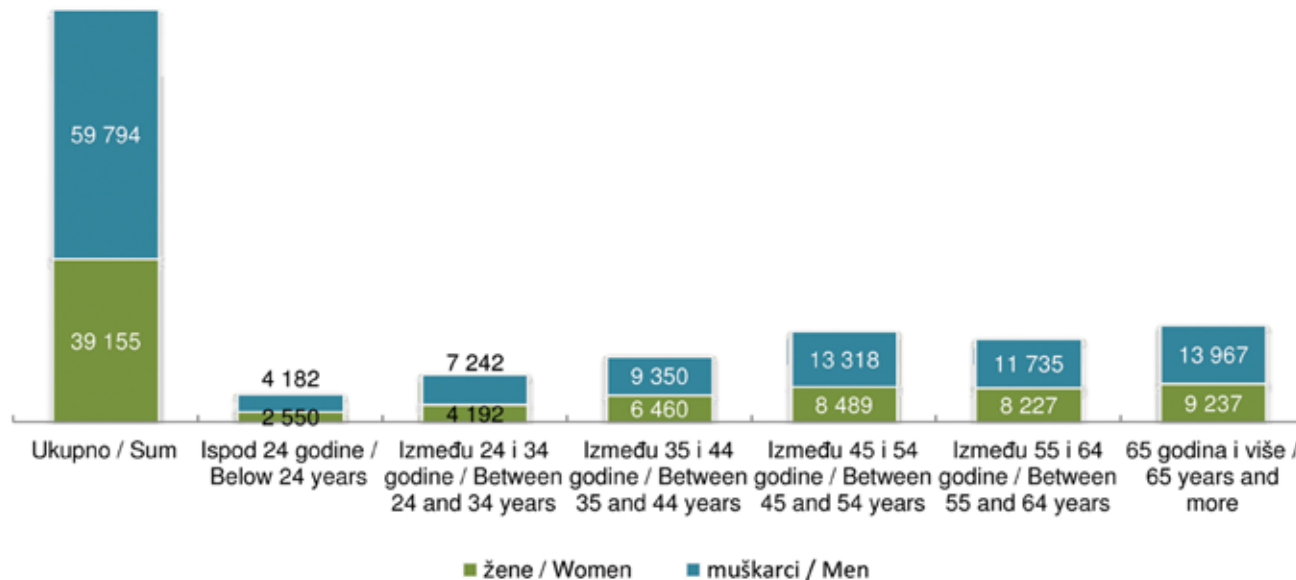

Od zaposlenih lica u 2011. godini prema radnom statusu, najviše je zaposlenih radnika (163,8 hiljada), od toga 87,1 hiljade muškaraca odnosno 76,7 hiljade žena. Najmanje je porodičnih radnika, svega 1,9 hiljada.

From all employees in 2011 by employment status, most employees are in working force (163,8 thousand), of which 87,1 thousand men and 76,7 thousand women. The lowest number are family workers, only 1,9 thousand.

Izvor: Anketa o radnoj snazi | Source: Labour force survey

Radna snaga na poljoprivrednim gazdinstvima prema polu i starosti Labour force on farms by sex and age

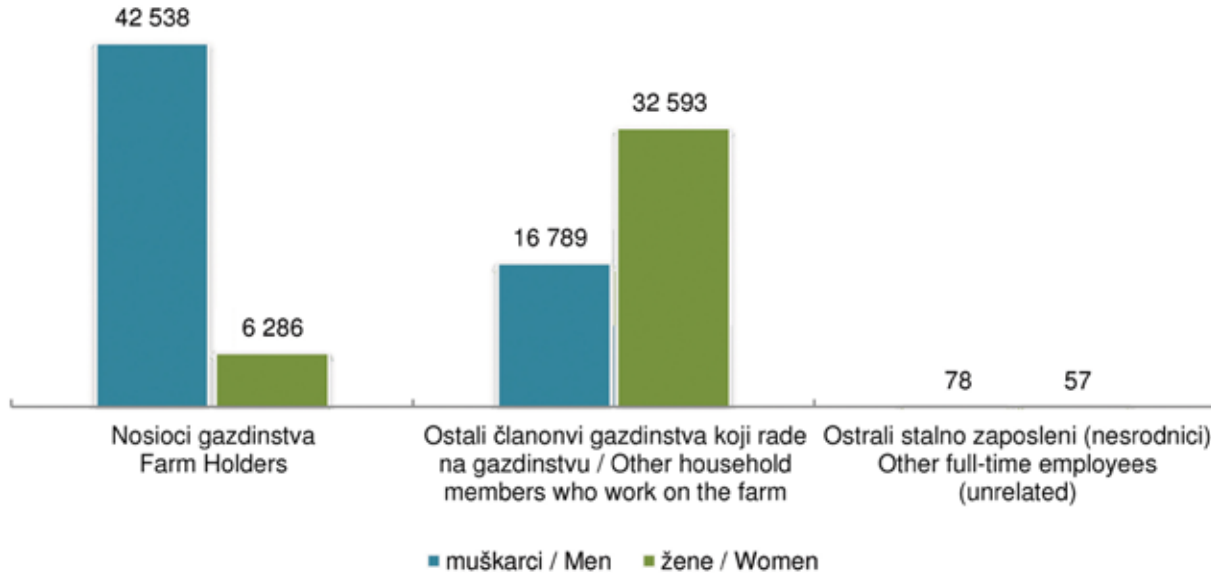

Na poljoprivrednim gazdinstvima je radno angažovano ukupno 98 949 lice, od čega su 39 155 žene, odnosno 39,57 %.
Od ukupnog broja radno angažovanih lica na poljoprivrednim gazdinstvima, najveći udio radne snage je starosti preko 65 godina, ili 23,45%.

98 949 persons are hired on farms, out of which 39 155 are women, or 39,57%.
Out of total number of the persons employed on farms, the largest proportion of the workforce is aged over 65, or 23,45%.

Izvor: Popis poljoprivrede 2010. godine | Source: Census of Agriculture 2010

Radna snaga na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima po polu
Task Force on family farms by sex

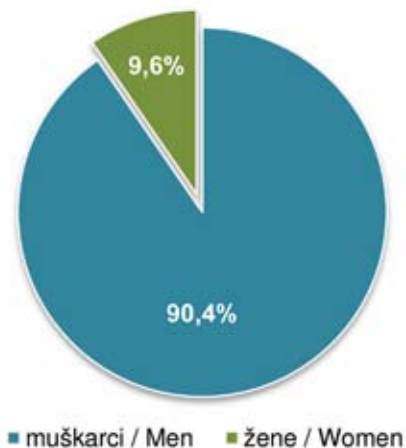

Podaci pokazuju da su muškarci najčešće nosioci porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, čak 87,13% muškaraca su nosioci gazdinstva. Ostale članove gazdinstva koji rade na gazdinstvu u najvećem broju čine žene i to 32 593 ili 66%.

Data show that men are mostly holders of family farms, even 87,13%. Other members of farms are mostly women 32 593 or 66%.

Izvor: Popis poljoprivrede 2010. godine | Source: Census of Agriculture 2010

Vlasnici poslovnih subjekata u Crnoj Gori Owners of businesses in Montenegro

Procenat vlasnica poslovnih subjekata u Crnoj Gori je mali, svega 9,6%. U Austriji taj procenat je (33,9%), Bugarskoj (37,7%), Estoniji (35%), Francuskoj (28%), Islandu (21%), Italiji (24%), Litvaniji (31,3%), Njemačkoj (31%).

Percentage of the of female businesses owner in Montenegro is small, only 9,6%. In Austria this percentage is (33,9%), Bulgaria (37,7%), Estonia (35%), France (28%), Iceland (21%), Italy (24%), Lithuania (31,3%), Germany (31%).

Nezaposlena lica prema stepenu obrazovanja i polu, 2011.
Unemployed persons by education and sex, 2011

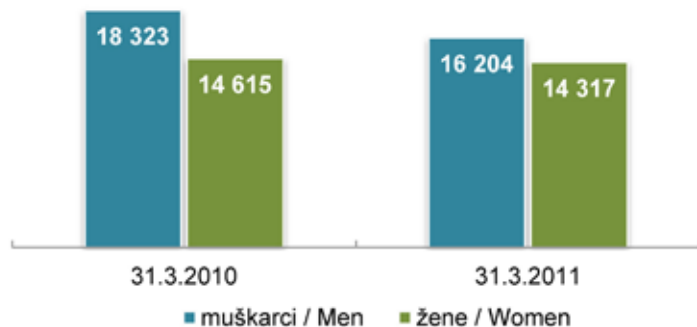
	(U hiljadama / In 1 000)			(U procentima / In %)			%Žene %Women
	ukupno Total	žene Women	muškarci Men	ukupno Total	žene Women	muškarci Men	
Ukupno / Total	48,1	21,6	26,5	100,0	100,0	100,0	44,9
Bez škole i nepotpuna osnovna škola Less than primary education	(1,0)	(0,6)	((0,4))	((2,1))	(2,9)	.	62,8
Osnovna škola / Primary education	5,8	2,6	3,3	12,2	11,8	12,4	43,7
Stručno obrazovanje nakon osnovne škole Vocational education after primary school	9,6	3,5	6,2	20,0	16,1	23,2	36,0
Srednje opšte obrazovanje Secondary general education	(2,3)	(1,3)	((1,0))	(4,9)	(6,0)	((3,9))	55,7
Srednje stručne škole Secondary vocational education	21,4	9,5	11,9	44,6	44,2	44,9	44,5
Više i visoko stručno obrazov, / Tertiary education	(7,8)	4,1	3,7	(16,3)	19,0	(14,1)	52,2
Od toga / of which							
Više stručno obrazovanje First stage of tertiary education	(1,7)	((0,6))	.	(3,5)	((2,6))	.	.
Fakultet, akademija ili visoka škola, doktori i magistri nauka / Second stage of tertiary education, bachelors', ma-sters, or doctors' degree	(6,2)	3,5	(2,6)	12,8	16,4	(9,9)	57,5

Izvor: Anketa o radnoj snazi | Source: Labour force survey

Prosječne zarade prema polu i sektorima djelatnosti stanje 30. septembar 2011. godine
Average earnings according to activity sectors and sex 30th September, 2011

Sektor djelatnosti <i>Activity sector</i>	Prosječne zarade u eurima <i>Average earnings in euro</i>			Prosječne zarade žena u odnosu na prosječne zarade muškaraca <i>Average earnings of women to average earnings of men</i>
	ukupno <i>Total</i>	žene <i>Women</i>	muškarci <i>Men</i>	
Ukupno Total	712	659	759	86,8
Poljorivreda, lov i šumarstvo <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	851	968	782	123,9
Ribarstvo / <i>Fishing</i>	225	222	227	98,0
Vadjenje ruda i kamena / <i>Mining and quarrying</i>	942	959	939	102,2
Preradivačka industrija / <i>Manufacturing industry</i>	715	524	788	66,5
Proizvodnja el. Energije, gasa i vode <i>Electricity, water and gas supply</i>	1 049	991	1 061	93,4
Gradjevinarstvo / <i>Construction</i>	603	630	597	105,6
Trgovina na veliko i malo / <i>Retail and whole sale</i>	468	436	511	85,5
Hoteli i restorani / <i>Hotels and restaurants</i>	617	560	668	83,9
Saobraćaj, skladištenje i veze <i>Transportation, warehousing and communications</i>	935	1 016	895	113,5
Finansijsko posredovanje / <i>Financial intermediary</i>	1 226	1 179	1 291	91,3
Poslovi sa nekretninama, iznajmlj, <i>Real estate, renting</i>	642	664	625	106,2
Državna uprava i socijalno osig. <i>State administration and social insurance</i>	755	712	790	90,1
Obrazovanje / <i>Education</i>	661	637	720	88,4
Zdrastveni i socijalni rad / <i>Health and social service</i>	692	659	784	84,1
Društveno.komunalne i lične usluge <i>Social communal and personal services</i>	617	609	622	98,0

Broj nezaposlenih na dan 31.3.2010. i 31.3.2011. Number of unemployed 31st March 2009 and 31st March 2011

Brojno stanje nezaposlenih na dan 31.3.2011. pokazuje da je više nezaposlenih muškaraca nego žena.

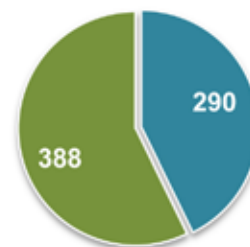
Number of of unemployed persons on 31.3.2011. shows that there is more unemployed men than women.

Polna struktura pripravnika, 2011. | Sex structure of trainees, 2011

Isti trend dominacije žena, je prikazan i kada je riječ o pripravnicima. U 2011. više je pripravnica nego pripravnika (ovo su pripravnici/ce finansirane od strane Zavoda za zapošljavanje).

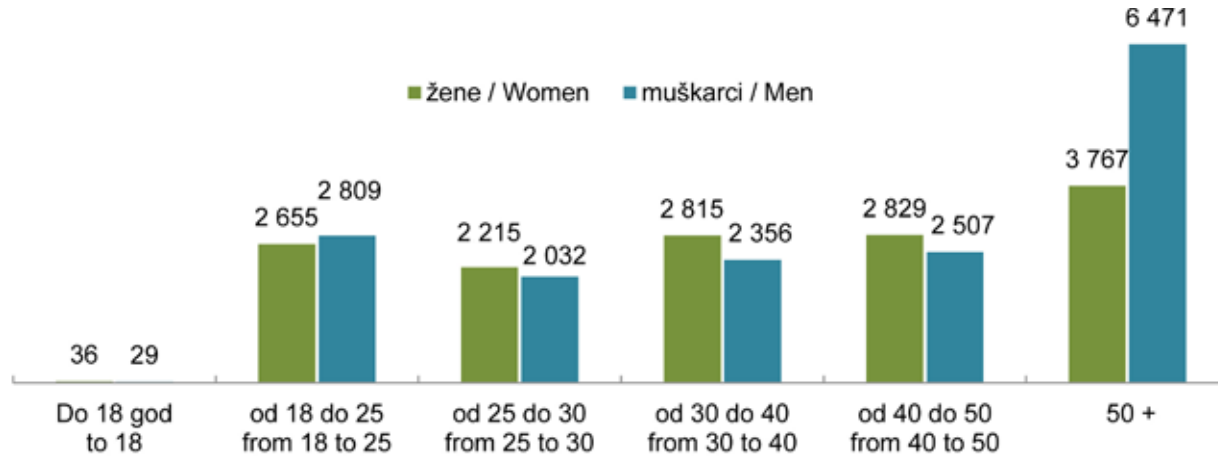
Same trend of female domination is shown when is word about trainees. There is more female trainees than male trainees. (these are trainees financed by employment office).

Izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore | Source: Employment office of Montenegro

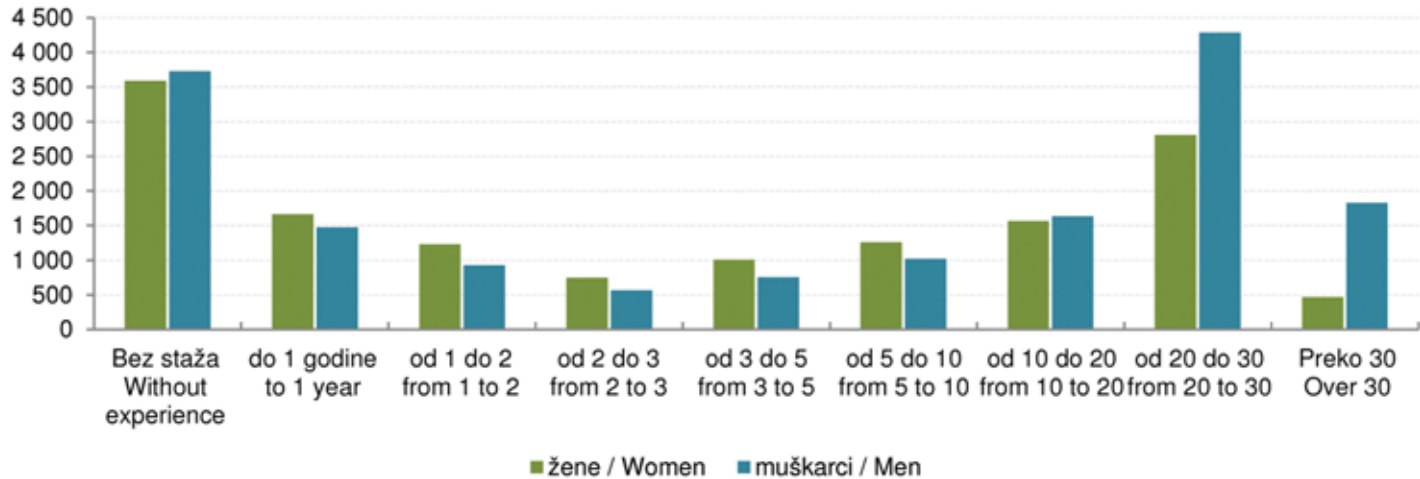
■ muškarci / Men ■ žene / Women

Nezaposleni prema godinama starosti i polu, 2011.
Unemployed by age and sex, 2011

Izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore | Source: Employment office of Montenegro

Nezaposleni prema dužini radnog staža i polu, 2011.
Unemployed by length of service and sex, 2011

Izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore | Source: Employment office of Montenegro

Pregled odobrenih kredita po statusu | Overview of approved credits according to the status

Djelatnost <i>Activity</i>	Br. Kredita <i>No. Credits</i>	Br. Radnika <i>No. Employees</i>	Sredstva (Eur) <i>Funds (EUR)</i>
Nezaposleni <i>Unemployed</i>	43	48	239 500
Žene <i>Women</i>	20	20	100 000
Muškarci <i>Men</i>	23	28	139 500
Preduzetnici <i>Entrepreneurs</i>	2	2	10 000
Pravna lica <i>Legal entities</i>	12	21	105 000
Ukupno (I+II+III): <i>Total</i>	57	71	354 500

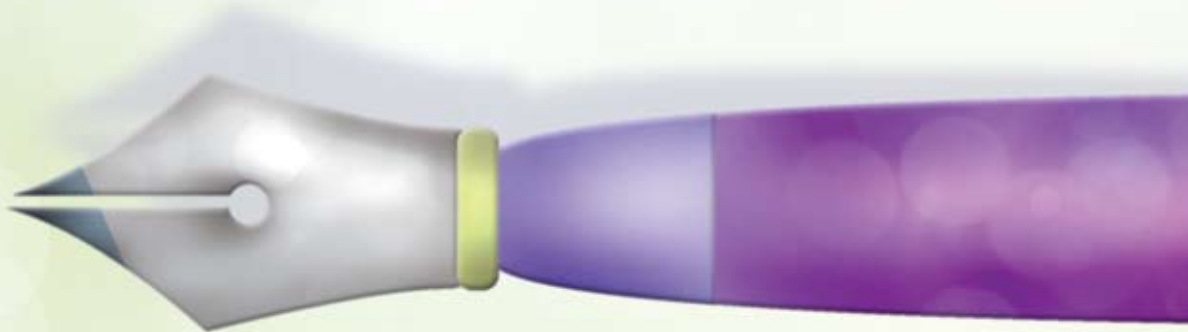
Pregled isfinansiranih kredita po statusu | Overview of financed credits

Djelatnost <i>Activity</i>	Br. Kredita <i>No. Credits</i>	Br. Radnika <i>No. Employees</i>	Sredstva (Eur) <i>Funds (EUR)</i>
Nezaposleni <i>Unemployed</i>	126	157	783 000
Žene <i>Women</i>	52	64	320 000
Muškarci <i>Men</i>	74	93	463 000
Preduzetnici <i>Entrepreneurs</i>	5	6	30 000
Pravna lica <i>Legal entities</i>	18	37	185 000
Ukupno (I+II+III): <i>Total</i>	149	200	998 000

Izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore | Source: Employment office of Montenegro

POLITIKA I ODLUČIVANJE

U ovom poglavlju predstavljene su podaci koje je prikupilo Odjeljenje za rodnu ravnopravnost Ministarstva pravde i ljudskih prava u martu 2012. godine. Prikazani podaci se odnose na učešće žena i muškaraca u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, lokalnim samoupravama, i posebno su izdvojeni podaci o učešću žena i muškaraca u sistemu odbrane Crne Gore, policiji i diplomatsko konzularnim predstavništvima.

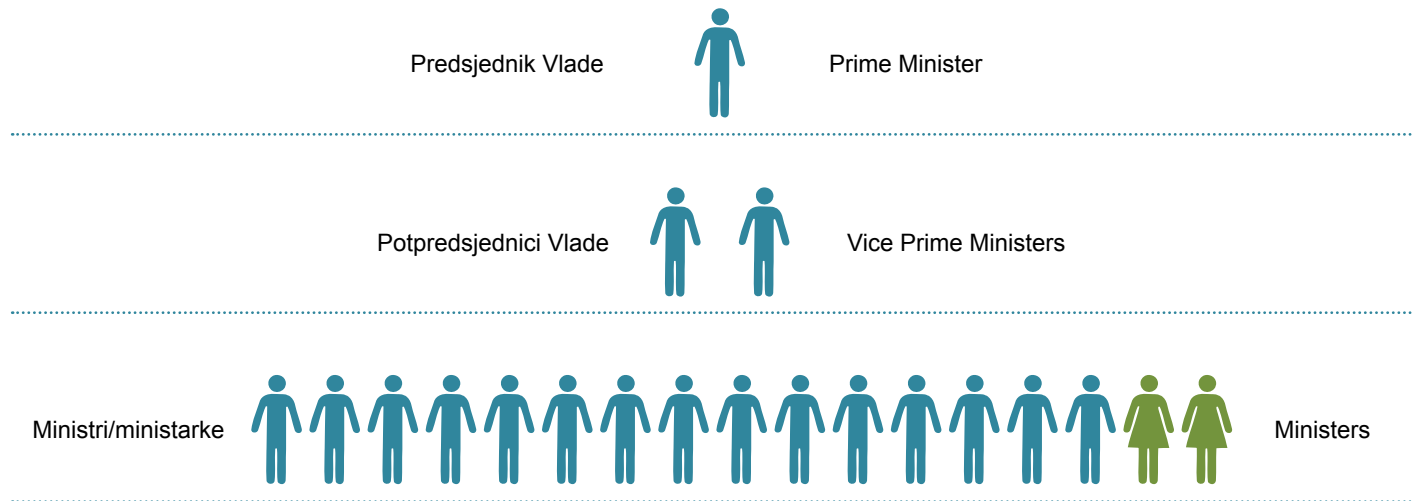

POLITICS AND DECISION MAKING

This component consists of data collected by the Department for Gender Equality in the Ministry of Justice and Human Rights in March 2012. Presented data relate to the participation of women and men in executive and legislative power, local self governments, and special emphasise is put on the participation of women and men in the defence system of Montenegro, police and diplomatic missions.

Struktura Vlade, 2012. | Structure of the Government, 2012

Na čelu 2 od 17 ministarstava su žene i to Ministarstvo odbrane i Ministarstvo nauke.

2 out of 17 ministries is headed by women and this is the Ministry of Defense and Ministry of Science.

Vlada Crne Gore | Government of Montenegro

Vlada Crne Gore Government of Montenegro	Ukupno Total	Žene Women	Muškarci Men	Žene % Women %	Muškarci % Men %
Pomoćnici/e ministara <i>Deputy Ministers</i>	77	31	46	40,3	59,7
Sekretari/ke ministarstava <i>Secretaries of the Ministries</i>	16	4	12	25,0	75,0
Direktori/ke (sekretarijat, uprava, zavod, direkcija i agencija) <i>Directors (Secretariat, state bodies, institutions, directorates and agencies)</i>	34	9	25	26,4	73,5
Pomoćnici/e direktora (sekretarijat, uprava, zavod, direkcija i agencija) <i>Deputy directors (Secretariat, state bodies, institutions, directorates and agencies)</i>	58	26	32	44,8	55,1

Žene su značajno zastupljene na pomoćničkim mjestima i to među pomoćnicama ministara sa 40,3% i pomoćnicama direktora sa 44,8%.

Women are significantly represented in deputy positions, and thus constitute 40,3% of deputy ministers and 44,8% of deputy directors.

Generalni sekretariat Vlade | General Secretariat of Government

	Ukupno Total	Žene Women	Muškarci Men	Žene % Women %	Muškarci % Men %
Generalni sekretar <i>General Secretary</i>	1	0	1	0,0	100,0
Zamjenik/ca generalnog sekretara <i>Deputy general secretary</i>	1	1	0	100,0	0,0
Pomoćnik/ca generalnog sekretara <i>Assistant of general secretary</i>	2	1	1	50,0	50,0
Savjetnici/ce predsjednika Vlade <i>Advisors to the Prime Minister</i>	8	5	3	62,5	37,5
Savjetnici/ce potpredsjednika Vlade <i>Advisors to the Deputy Prime Ministers</i>	4	1	3	25,0	75,0

Sastav Skupštine Crne Gore, 2012. | Composition of the Parliament of Montenegro, 2012

Predsjednik Skupštine President of Parliament

Potpredsjednici Skupštine Vice Presidents of Parliament

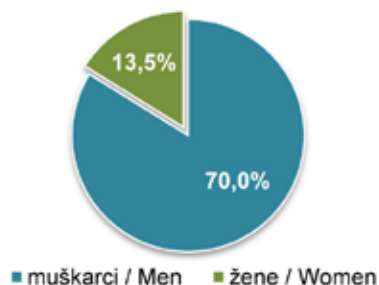
Sastav Skupštine Composition of Parliament

X15

Skupština Crne Gore | Parliament of Montenegro

Skupština Crne Gore <i>Parliament of Montenegro</i>	Ukupno <i>Total</i>	Žene <i>Women</i>	Muškarci <i>Men</i>	Žene % <i>Women %</i>	Muškarci % <i>Men %</i>
Predsjednik Skupštine <i>Speaker of the Parliament</i>	1	0	1	0,0	100,0
Potpredsjednici Skupštine <i>Vice-speakers of the Parliament</i>	2	0	2	0,0	100,0
Poslanici/ce / <i>Representatives</i>	81	11	70	13,5	86,4
Generalni sekretar / <i>Secretary General</i>	1	0	1	0,0	100,0
Zamjenik generalnog sekretara <i>Deputy Secretary General</i>	1	0	1	0,0	100,0

Parlamentarci/ke | Representatives

Žene su najzastupljenije u Odboru za rodnu ravnopravnost, dok u Odboru za ekonomiju, finansije i budžet i Odboru za bezbjednost i odbranu nema žena. Na čelu samo dva odbora su žene i to Odbora za rodnu ravnopravnost i Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Women are the most represented in the Committee for Gender Equality, while there are no women in the Committee for economy, finance and budget. Women are presidents of two committees: Committee for Gender Equality and Committee for Health, Labour and Social Welfare.

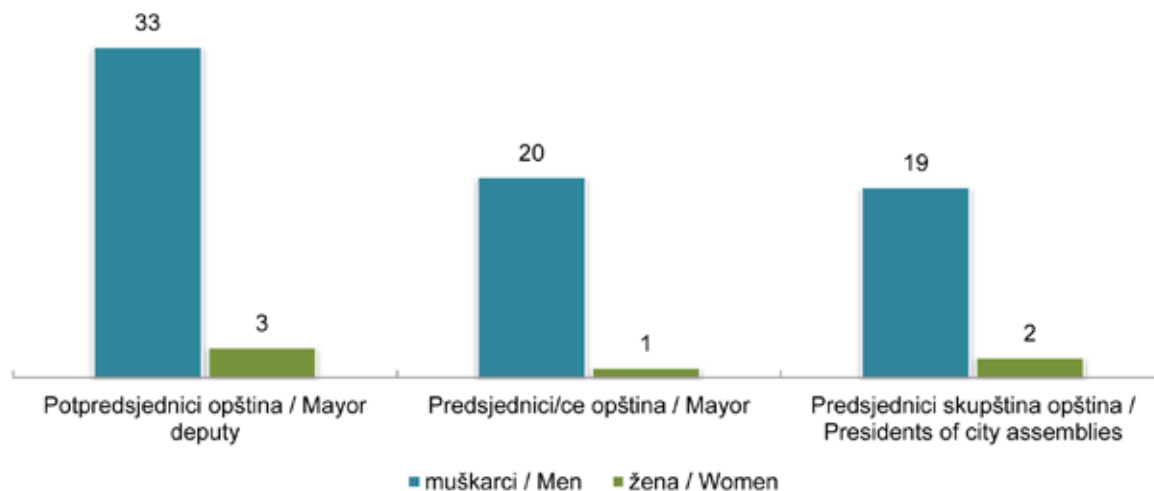
Radna tijela u Skupštini Crne Gore | The working bodies in the Parliament of Montenegro

	Ukupno <i>Total</i>	Žene <i>Women</i>	Žene % <i>Women %</i>	Muškarci % <i>Men %</i>
Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo <i>Committee on Constitutional Affairs and Legislation</i>	13	2	15,4	84,6
Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu <i>Committee on Political System, Justice and Administration</i>	13	2	15,4	84,6
Odbor za bezbjednost i odbranu <i>Committee on Security and Defence</i>	13	0	0,0	100,0
Odbor za međunarodne odnose i evropske integracije <i>Committee on International Relations and European Integration</i>	15	2	13,3	86,7
Odbor za ekonomiju, finansije i budžet <i>Committee on Economics, Finance and Budget</i>	13	0	0,0	100,0
Odbor za ljudska prava i slobode <i>Committee for Human Rights and Freedoms</i>	11	2	18,2	81,8
Odbor za rodnu ravnopravnost <i>Committee on Gender Equality</i>	11	7	63,6	36,4
Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje <i>Committee on Tourism, Agriculture, Environment and Planning</i>	13	2	15,4	84,6
Odbor za prosvjetu, kulturu, nauku i sport <i>The Board of Education, Culture, Science and Sport</i>	10	2	20,0	80,0
Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje <i>Board of Health, Labour and Social Welfare</i>	10	2	20,0	80,0
Administrativni odbor Parlamenta <i>The Administrative Committee of the Parliament</i>	13	0	0,0	100,0
Komisija za praćenje i kontrolu postupka privatizacije <i>Commission to monitor and control the privatization process</i>	8	1	12,5	87,5

Lokalne samouprave u Crnoj Gori, 2012. | Local self-Governments in Montenegro 2012

Opština / Municipality	Odbornici / Councilors			%	
	muškarci / Men	žene / Women	ukupno / Total	muškarci / Men	žene / Women
Podgorica	47	10	57	82,46	17,54
Cetinje	26	7	33	78,79	21,21
Andrijevica	31	0	31	100,00	0,00
Bar	30	6	36	83,33	16,67
Berane	32	3	35	91,43	8,57
Bijelo Polje	33	5	38	86,84	13,16
Budva	26	6	32	81,25	18,75
Danilovgrad	28	5	33	84,85	15,15
Herceg Novi	28	6	34	82,35	17,65
Kolašin	29	2	31	93,55	6,45
Kotor	23	10	33	69,70	30,30
Mojkovac	26	5	31	83,87	16,13
Nikšić	36	5	41	87,80	12,20
Plav	26	6	32	81,25	18,75
Pljevlja	32	3	35	91,43	8,57
Plužine	29	1	30	96,67	3,33
Rožaje	30	3	33	90,91	9,09
Tivat	24	8	32	75,00	25,00
Ulcinj	30	3	33	90,91	9,09
Šavnik	28	3	31	90,32	9,68
Žabljak	25	6	31	80,65	19,35

Ko upravlja opštinama? | Who manages municipalities?

Diplomatsko konzularna predstavništva | Diplomatic and Consular Missions

	Ukupno Total	Žene Women	Muškarci Men	Žene % Women %	Muškarci % Men %
Ambasador/ka / <i>Ambassadors</i>	23	4	19	17,4	82,6
Ministar savjetnik/ca <i>Minister Counsellor</i>	4	2	2	50,0	50,0
Savjetnik/ca / <i>Adviser</i>	6	4	2	66,6	33,3
I sekretar/ka / <i>I secretary</i>	14	11	3	78,5	21,4
II sekretar/ka / <i>II secretary</i>	3	1	2	33,3	66,6
III sekretar/ka / <i>III secretary</i>	8	7	1	87,5	12,5
Generalni/a konzul/ica / <i>General Consul</i>	2	0	2	0,0	100,0
Konzul/ica / <i>Consul</i>	2	0	2	0,0	100,0
Vice konzul/ica / <i>Vice Consul</i>	2	2	0	100,0	0,0
Ukupno / <i>Total</i>	64	31	33	48,4	51,5

Izvor: Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija | Source: Ministry of Foreign Affairs and European Integration

Muškarci i žene u Upravi policije, 2012. | Women and men in the Police Directorate, 2012

	Muškarci <i>Men</i>	Žene <i>Women</i>	Ukupno <i>Total</i>	Procenti / <i>Percents</i>		
				muškarci <i>Men</i>	Žene <i>Women</i>	ukupno <i>Totalo</i>
Službenici/e / <i>Civil servants</i>	4 227	649	4 876	86,7	13,3	100
Rukovodeća mjesta <i>Management positions</i>	173	20	193	89,6	10,4	100
Polijski poslovi (sa policijskim ovlaštenjima) <i>Police Affairs (with police authority)</i>	3 826	328	4 154	92,1	7,9	100

Izvor: Uprava policije | Source: Police Directorate

Službenici u Upravi policije | Officials in Police Directorate

	Muškarci <i>Men</i>	Žene <i>Women</i>	Ukupno <i>Total</i>	Procenti / <i>Percents</i>		
				Muškarci <i>Men</i>	Žene <i>Women</i>	Ukupno <i>Total</i>
Glavni policijski komesar/ka <i>Chief Police Commissioner</i>	31	1	32	96,9	3,1	100
Viši policijski komesar/ka I klase <i>Senior police commissioner I Class</i>	73	5	78	93,6	6,4	100
Viši policijski komesar/ka <i>Senior police commissioner</i>	90	34	124	72,6	27,4	100
Samostalni policijski komesar/ka <i>Independent police commissioner</i>	163	40	203	80,3	19,7	100
Stariji policijski komesar/ka <i>Older police commissioner</i>	132	13	145	91,0	8,9	100
Policijski komesar/ka I klase <i>Police commissioner I class</i>	17	1	18	94,4	5,6	100
Policijski komesar/ka <i>Police commissioner</i>	21	1	22	95,5	4,6	100
Viši policijski narednik/ca <i>Senior police commissioner</i>	84	10	94	89,4	10,6	100
Stariji policijski narednik/ca <i>Senior police sergeant</i>	31	1	32	96,9	3,1	100
Policijski narednik/ca <i>Police sergent</i>	49	4	53	92,5	7,6	100
Stariji policajac/ka prve klase <i>Senior police officer I class</i>	3045	195	3240	93,9	6,0	100
Stariji policajac/ka <i>Senior police officer</i>	28	8	36	77,8	22,2	100
Policajac/ka <i>Police officer</i>	61	13	74	82,4	17,6	100

Izvor: Uprava policije | Source: Police Directorate

Žene i muškarci u sistemu odbrane | Women and Men in the Defence System

Kategorija <i>Category</i>	Ukupno <i>Total</i>	Žene <i>Women</i>	Žene% <i>Women %</i>	Muškarci <i>Men</i>
Oficir <i>Officer</i>	294	2	0,7	292
Podoficir <i>Noncommissioned Officer</i>	817	11	1,4	806
VPU <i>Soldier</i>	575	42	7,3	533
CI	271	111	40,9	160
DS i N	122	72	59,0	50
Ukupno <i>Total</i>	2 079	238	11,5	1 841

Žene u Vojski Crne Gore | Women in the Army of Montenegro

Kategorija <i>Category</i>	Ukupno <i>Total</i>	Žene <i>Women</i>	Žene% <i>Women %</i>
Oficir <i>Officer</i>	226	2	0,9
Podoficir <i>Noncommissioned Officer</i>	807	11	1,4
VPU <i>Soldier</i>	575	42	7,3
Civilno lice <i>Civil person</i>	271	111	40,9
Ukupno <i>Total</i>	1 879	166	8,8

Izvor: Ministarstvo odbrane Crne Gore | Source: Ministry of Defence of Montenegro

NASILJE U PORODICI

Nasilje u porodici u Crnoj Gori je prepoznato kao krivično djelo 2002. godine. Prvi specijalizovani zakon koji se bavi ovom problematikom je Zakon o zaštiti od nasilja u porodici donešen 2010. godine. Ovaj zakon definiše nasilje u porodici kao činjenje ili nečinjenje člana porodice kojim se ugrožava fizički, psihički, seksualni ili ekonomski integritet, mentalno zdravlje i spokojstvo drugog člana porodice, bez obzira na mjesto gdje je učinjeno i predviđa zaštitu žrtava u prekršajnom postupku.

Ovdje su prikazani podaci o nasilju u porodici koje vode sledeće institucije: Uprava policije, centri za socijalni rad, Vrhovno državno tužilaštvo, Vijeće za prekršaje i redovni sudovi.

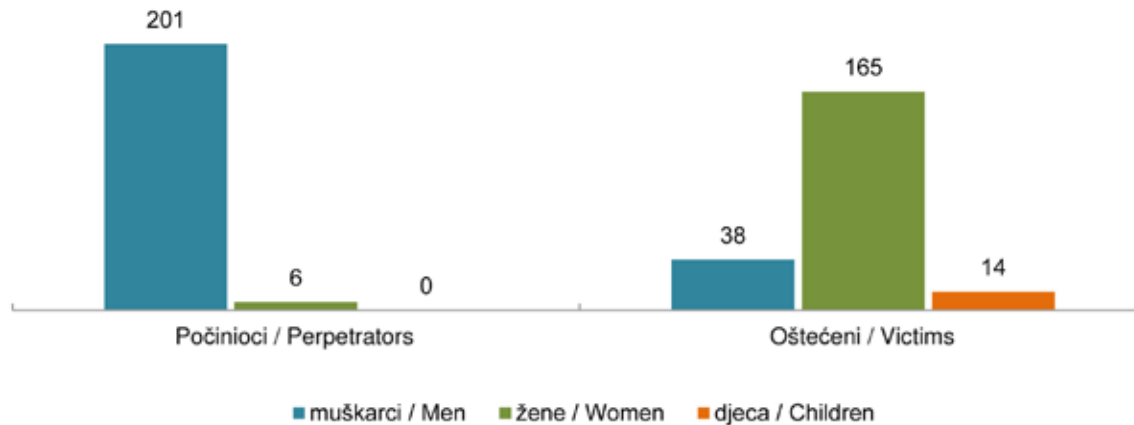

DOMESTIC VIOLENCE

Domestic violence has been recognised as a criminal act in Montenegro in 2002. The first specialised law dealing with this issue is the Law on Protection from Domestic Violence, which was passed in 2010. Domestic violence by the meaning of this Law shall mean omission or commission by a family member in violating physical, psychological, sexual or economic integrity, mental health and peace of other family member, irrespective of where the incident of violence has occurred and envisages the protection of victims in misdemeanor proceeding.

The data collected by the following institutions are presented here: Police Directorate, centers for social welfare, Supreme Prosecutors Office, Misdemeanor Court and regular courts.

Broj krivičnih djela nasilja u porodici, 2011.
Number of criminal offenses of domestic violence, 2011

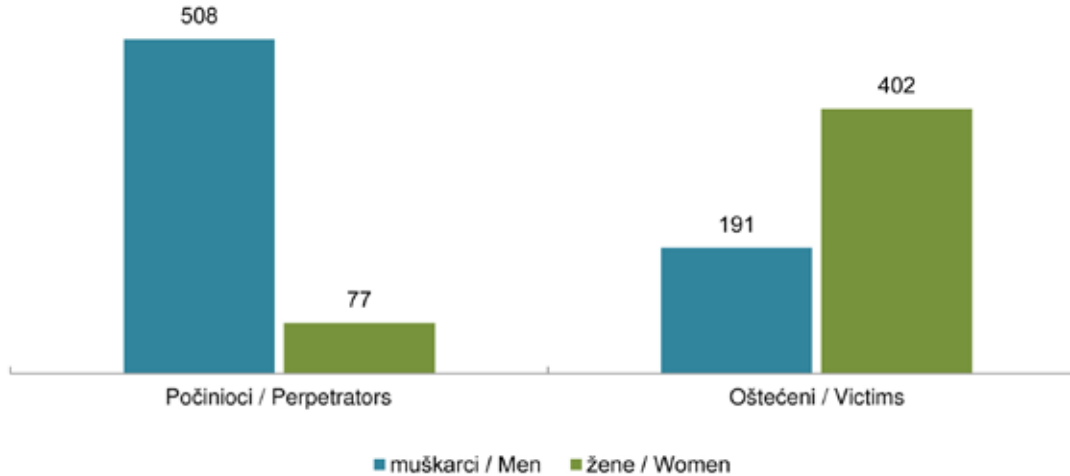

U izvještajnom periodu registrovano je 230 krivičnih djela nasilja u porodici shodno članu 220 Krivičnog zakonika.

In the reporting period 230 criminal offences of domestic violence were registered according to the Article 220 of Criminal Code.

Izvor: Uprava policije | Source: Police Directorate

Broj prekršaja nasilja u porodici u 2011.
Number of misdemeanor cases of domestic violence, 2011

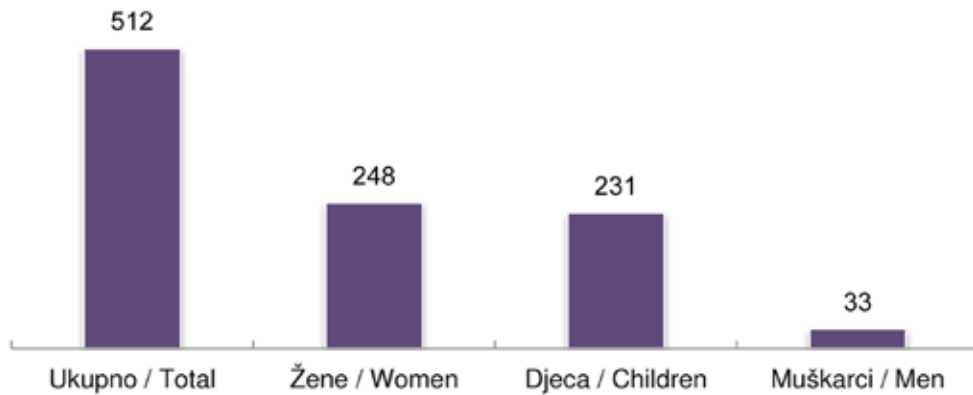

U izvještajnom periodu broj prekršaja iznosio je 507. Izrečeno je 108 zaštitnih mjera.

In the reporting period the number of misdemeanor cases was 507. 108 protection measures have been issued.

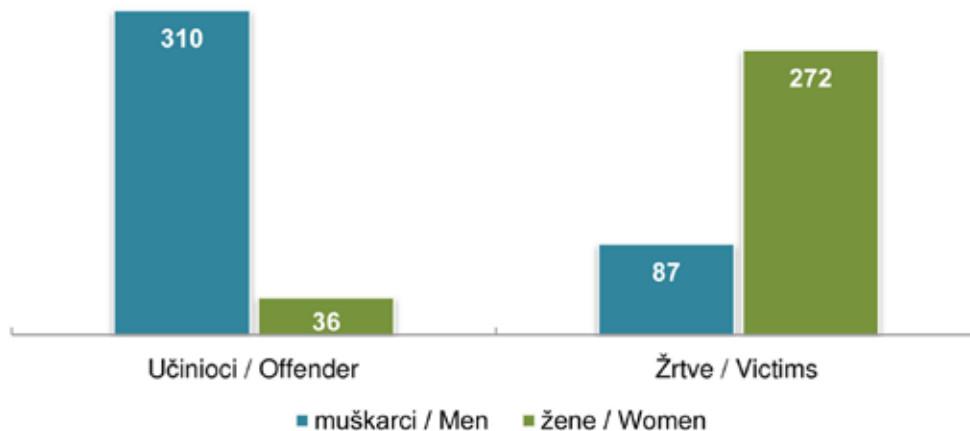
Izvor: Uprava policije | Source: Police Directorate

Broj prijavljenih slučajeva nasilja u porodici centrima za socijalni rad, 2011.
Number of reported cases of domestic violence to social welfare centers, 2011

Izvor: Centri za socijalni rad | Source: Social welfare centers

Broj krivičnih prijava nasilja u porodici, 2011.
Number of criminal reports of domestic violence, 2011

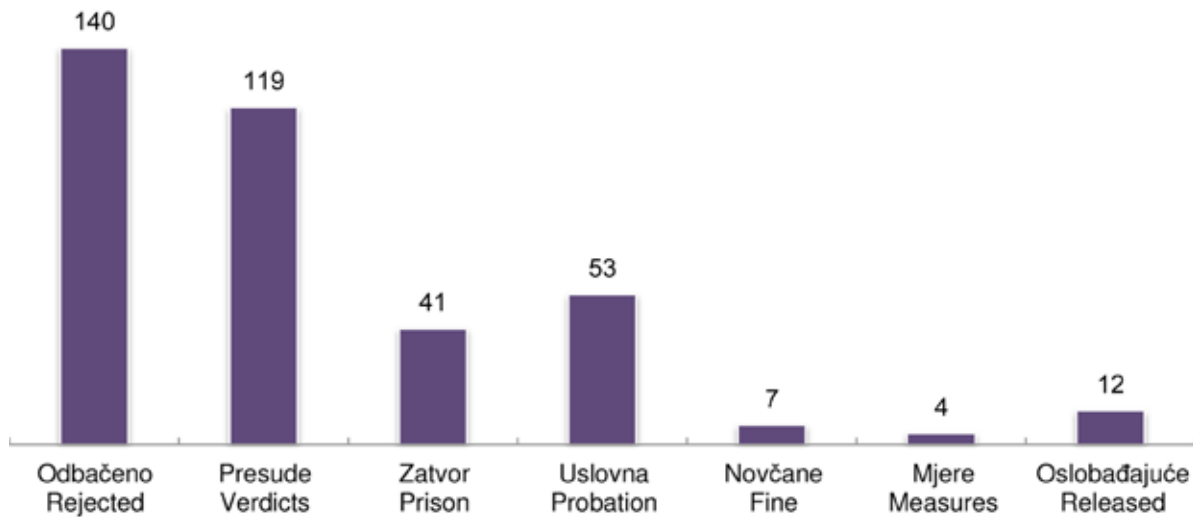

Ukupan broj krivičnih prijava je iznosio 372.

Total number of reported criminal offences was 372.

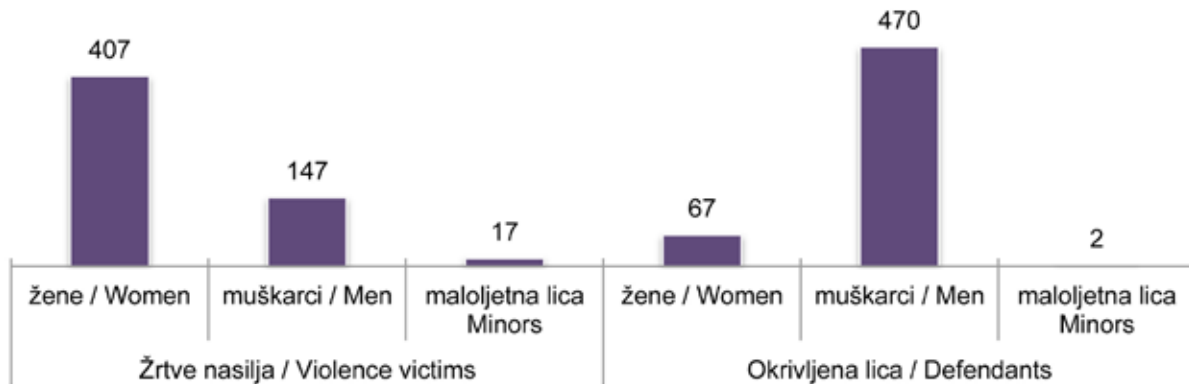
Izvor: Vrhovno državno tužilaštvo | Source: Supreme Prosecutors Office

Broj odbačenih krivičnih prijava i broj presuda, 2011.
Number of rejected criminal reports and number of verdicts, 2011

Izvor: Vrhovno državno tužilaštvo | Source: Supreme Prosecutors Office

Nasilje u porodici - Područni organ za prekršaje, 2011.
Domestic Violence Misdemeanor Court, 2011

Najviše slučajeva nasilja u porodici zabilježeno je na teritoriji Podgorice, čak 314 slučajeva od kojih je 223 riješeno, za razliku od Kolašina gdje je zabilježen samo jedan slučaj nasilja u porodici.

U načinu rješavanja slučajeva dominiraju novčane kazne 177, zatim obustave 109, opomene 51, dok je kazni zatvora bilo 32. Zaštitnih mjera udaljenje iz stana je bilo 13, dok je najviše bilo zabrana približavanja žrtvi 36.

The most cases of domestic violence are recorded in Podgorica, even 314, out of which 223 were solved, unlike Kolasin where only one case was reported. When it comes to solving the cases the fines are dominating 177, then rejections 109, adjournments 109, warnings 51, while prison sentences were only in 32 cases.

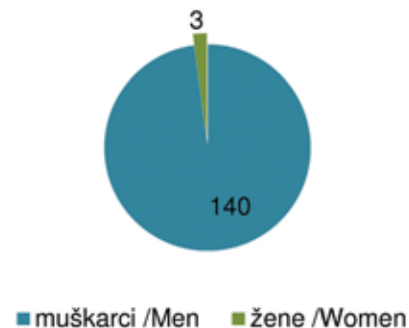
As for the protection measures the removal from apartment was 13 and the most was the restraining order 36.

Pregled donijetih presuda za krivično djelo nasilje u porodici, 2011.
Overview of brought verdicts for the criminal offence domestic violence, 2011

Vrste kazni | Type of punishment

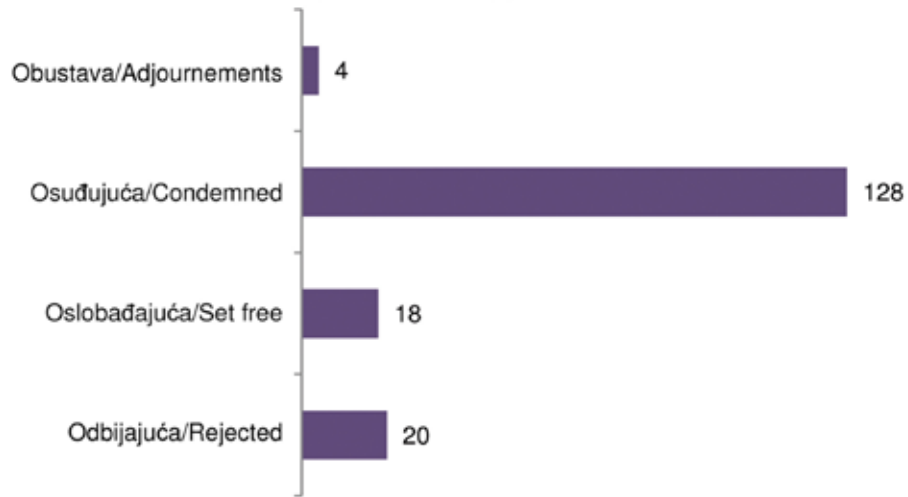

Polna struktura | Sex structure

Izvor: Vrhovni sud Crne Gore | Source: Supreme Court of Montenegro

Vrste presuda, 2011. | Type of verdict, 2011

Izvor: Vrhovni sud Crne Gore | Source: Supreme Court of Montenegro

Ova publikacija objavljena je uz podršku Agencije za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women), u sklopu projekta „Unapređenje ekonomskih i socijalnih prava žena u Srbiji i u Crnoj Gori“, koji se sprovodi uz finansijsku podršku Kraljevine Norveške.

Stavovi u ovoj publikaciji pripadaju isključivo autorima, i ne predstavljaju nužno stavove UN Women, Ujedinjenih nacija, ili bilo koje druge organizacije pod okriljem Ujedinjenih nacija.

This publication was produced with support from the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women), in the framework of the project “Advancing Women’s Economic and Social Rights in Serbia and Montenegro.” The project is implemented with funding from the Government of the Kingdom of Norway.

The views and analysis contained in the publication are those of the authors and do not necessarily represent the views of UN Women, the United Nations or any of its affiliated organizations.

.....
CIP – Каталогizacija u publikaciji
Централна народна библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-86-85581-43-4
COBISS.CG-ID 20895760

**ŽENE I MUŠKARCI
U CRNOJ GORI
WOMEN AND MEN
IN MONTENEGRO**

MINISTARSTVO PRAVDE I LJUDSKIH PRAVA
Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti

Ministarstvo pravde i ljudskih prava | Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti

Stanka Dragojevića 2, 81 000 Podgorica, Crna Gora | Tel./ Fax: +382 20 244 145; 244 149 | E-mail: gender@gov.me | Web site: www.mpa.gov.me

Zavod za statistiku Crne Gore- MONSTAT

IV proleterska 2, Podgorica | Tel: +382(0)20230811 | Fax: +382(0)20230814 | web: www.monstat.org | e-mail: contact@monstat.org